

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SCHLARAFFIA BUDOVICIA 1882 - 1917

Vedoucí práce: Mgr. Zdeněk Bezcený, Ph.D.

Autor práce: Kateřina Hlavničková

Studijní obor: Historie

Ročník: 3.

2009

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v

Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 30. dubna 2009

.....
Kateřina Hlavničková

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Mgr. Zdeňku Bezečnému za velice užitečné rady a připomínky při vedení práce. Dále bych ráda poděkovala Vladimíru Talířovi za informace vedoucí k nalezení dalších vhodných pramenů a Šárce Tripesové za korekturu anotace v angličtině.

Anotace

Bakalářská práce nazvaná *Schlaraffia Budovicia 1882 – 1917* se zabývá jednou z mnoha místních odnoží celosvětově rozšířeného německy hovořícího kulturně humoristického spolku, která byla založena roku 1882 v Českých Budějovicích, kde existovala až do svého zákazu a zániku roku 1939.

Práce se snaží představit téměř neznámý čistě mužský rytířský spolek a jeho zvláštnosti, kterých nebylo právě málo. Na základě literatury, soupisů stanov a kronik, které sepsali většinou sami členové sdružení, a na základě pramenů převážně z fondu *Šlarafie* v SOkA České Budějovice, které představují zápisy ze schůzí, připravené proslovy a básně, dopisy a další písemnosti.

Na základě pramenů a literatury je popsán běžný život celého spolku i některé méně obvyklé události, které do něj zasahovaly a ovlivňovaly jej. Českobudějovická *Schlaraffia* je přiblížena popisem zdejších schůzí a bližším poznáním jejích členů a místa, kde se scházeli.

Annotation

This bachelor thesis, named *Schlaraffia Budovicia 1882 – 1917*, is engaged in one of many local parts of a global extended German speaking cultural-humorous associations called Schlaraffia and founded in 1882 in České Budějovice. Here this club existed until its prohibition and annihilation in 1939.

The thesis wants to present almost unknown strictly male khighthood club and its curiosities, because there weren't too small of them. The work is constructed on the basis of literature, list of articles and chronicles, which were made mostly by member of Schlaraffia themselves. The work is constructed on the basis of origines predominantly from resources *Šlarafie* in State District Archive in České Budějovice too. These resources are represented with many kinds of papers like meeting protocols, prepared speeches, poems and letters.

So on the basis of this the ordinary life of Schlaraffia association is approached including a few of unusual events, which had interfered with it. Schlaraffia of České Budějovice is demonstrated by description of its meetings, its members and the place, where did they usually meet.

OBSAH

1. ÚVOD.....	4
2. SPOLKOVÝ ŽIVOT V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH.....	6
3. HISTORIE SCHLARAFFIE.....	8
3.1 ZALOŽENÍ SCHLARAFFIE A JEJÍ ŠÍŘENÍ.....	8
3.2 ZALOŽENÍ BUDOVICIE.....	13
4. STRUKTURA SPOLKU.....	15
4.1 STAVY, TITULY A JMÉNA.....	15
4.2 ZBROJ, SCHLARAFFICKÁ „LATINA“ A KALENDÁŘ.....	17
4.3 ÚŘADY.....	19
4.4 HRAD A ZNAK.....	22
5. CEREMONIE.....	25
5.1 BĚŽNĚ POUŽÍVANÉ CEREMONIE.....	25
5.2 MIMOŘÁDNÉ SCHŮZE.....	29
5.3 SPECIÁLNÍ CEREMONIE.....	32
6. ČLENOVÉ BUDOVICIE.....	37
7. ZÁVĚR.....	40
8. POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA.....	41
8.1 NEVYDANÉ PRAMENY.....	41
8.2 VYDANÉ PRAMENY.....	41
8.3 LITERATURA.....	41
8.4 INTERNET.....	42
9. PŘÍLOHY.....	43

*Jedna krajina se jmenuje Schlauraffenland,
vážkám je dobře známa. (...)
Domy jsou tam pokryty koláči,
perníkem dveře a okna,
ze špeku prkna a stěny,
trámy z vepřové pečeně. (...)*¹

1. ÚVOD

Ve své práci Schlaraffia Budovicia 1882 – 1917 jsem se rozhodla přiblížit téměř neznámou mužskou rytířskou společnost vzniklou v 19. století a od té doby šířící se po světě. Odborná literatura k tématu však zatím téměř neexistuje. Výjimky představují články zajímavící se o schlaraffické jednotlivosti – zvláštní a originální heraldikou se zabýval Josef Hrdý v článku *Spolek Schlaraffia, jeho charakter a symbolika*² a faleristikou Čestmír Franěk.³ Téměř všechna ostatní použitá literatura je dílem samotných členů německy hovořícího spolku. Ti vydali větší část použitých publikací pro své vlastní potřeby (například zpěvník *Derer Schlaraffen Lieder*). Některé z knihy byly ale od samého počátku určeny pro mimoschlaraffickou veřejnost. Byly vydávány, aby přiblížily spolek a aby dokazovaly, že se nejedná o žádnou pochybnou tajnou společnost, jak se někteří domnívali.

„(...) »Schlaraffici,« tak vyhlašuje, »jsou německá sekta. Můžete je potkat všude. (...) A symbolem jejich bratrstva je sova.« Sova – Uhu, jak strašné a tajemné! (...) Až doposud by si jeden myslel, že schlaraffici mají co do činění spíš se sektem než se sektou,“ tak popisuje rozšířený názor o tajemném spolku schlaraffik z Lipska D. R. Zwilling, jehož jméno je vlastně také přezdívka a znamená Blíženeček.⁴

---

¹ W. SPEEMAN (ed.), *H. Sachs' Werke. Erster Teil*, Berlin – Stuttgart 18--, s. 151 – 154; překlad autorka, v originále:

*Ein gegent haist Schlauraffen-land,
Den sewten wol bekandt.(...)
Da sind die hewser deckt mit fladen,
Leckuchen die haussthür und laden,
Von speckuchen, dillen unnd wend
Die thröm von schweinen braten send.*

² Josef HRDÝ, *Spolek Schlaraffia, jeho charakter a symbolika*, Genealogické a heraldické informace 1 – 4, 1989, s. 6 – 13.

³ Čestmír FRANĚK, *Málo známé dekorace Schlaraffie*, Merkur Revue 5, 2003, s. 31 – 32.

⁴ D. R. ZWILLING, *Schlaraffia. Der Bund Allschlaraffia, dessen Geschichte, Einrichtungen, Bräuche, Verfassung, Wesen und Zweck, Schlaraffia im Weltkriege*, b. m. 1918, s. 9 – 10; překlad autorka, v originále: *„Die Schlaraffen,“ so verkündet er, „sind eine Sekte der Deutschen. Man begegnet ihned überall. (...) Und das Emblem dieser Bruderschaft ist die Eule.“ Die Eule – Uhu, wie fruchtbar und geheimnisvoll! (...) Bisher glaubte man, die Schlaraffen hätten mehr mit dem Sekt zu tun als mit einer Sekte.*

V těchto publikacích je ovšem nutno brát v úvahu i zvláštní jazyk spolku, protože členové mezi sebou užívali některých speciálních obrátů a slov, které převzali dílem ze staré němčiny, dílem z latiny a dílem si je zcela nově vymysleli. Některé z těchto novotvarů nejdou vhodně přeložit, proto je používám v původním znění i v textu. Nepřeložená německá slova jsou označena kurzívou. Oproti tomu neznačím samotné jméno spolku Schlaraffia a slova od něj odvozená jako schlaraffici, schlaraffický a podobná.

Kurzívou jsou v práci označena i rytířská jména, jež si mezi sebou schlaraffici udíleli. Ke jménům jsem si většinou dovolila přidat ještě překlad do češtiny, bylo-li to alespoň trochu možné, poněvadž i z nich lze často vyčíst mnohé o jejich nositelích. Navíc výborně dokládají specifický styl humoru spolku.

Pramennou základnu, z níž jsem vycházela, představuje fond Šlarafie v Státním okresním archivu (dále SOkA) České Budějovice. Zde je uložena část pozůstatků spolkové činnosti, která sestává ze zápisů ze schůzí, projevů a básní připravených pro běžné i nevšední události a korespondence s dalšími Schlaraffiemi v jiných městech. Je zde uloženo i několik fotografií, nejsou na nich ale zachyceni zdejší schlaraffici. Pro léta 1918 – 1939 však prameny scházejí. Z nejmladšího období spolku se tu nacházejí zápisy ze zasedání až z roku 1939, kdy byla Schlaraffia zrušena. Z tohoto důvodu jsem práci omezila rokem 1917.

Mimo všedního života společnosti jsem se zaměřila na několik výjimečných událostí, které se v životě Schlaraffie Budovicie vyskytly. Pokusím se také naznačit složení členské základny prostřednictvím přiblížení několika významnějších členů. Zde se přímo nabízí otázka, kdo a proč se vlastně stával schlaraffikem, na kterou budu hledat odpověď.

2. SPOLKOVÝ ŽIVOT V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

V Českých Budějovicích existovalo na přelomu 19. a 20. století velké množství nejrůznějších spolků sdružujících Čechy, Němce, Židy i tzv. Budweisery, tedy obyvatele města, kteří se necítili být ani Čechy, ani Němci, ale obojím nebo něčím mezi těmito dvěma skupinami.⁵ Některé z těchto spolků byly čistě národnostní, jiné smíšené. Jejich náplní se stávaly nejrůznější činnosti. Spolky se tedy dají rozdělit do několika skupin nejen podle národnostního složení. Fungovaly tu společnosti zájmové, podpůrné, pěvecké, kulturně politické, školské, hasičské, dámské, tělovýchovné, hospodářské i čistě zábavní.⁶

Nejstarší ze všech byli ostrostřelci čili C. k. privilegovaný měšťanský ostrostřelecký sbor, podle nichž a jejich střelnice se dodnes jmenuje budějovický Střelecký ostrov.⁷ Dále tu byli dobrovolní hasiči, baráčníci a několik sdružení pěveckých. Mezi ně patřil původně národnostně nerozdělený, později čistě německý *Deutsche Liedertafel* založený roku 1856.⁸ Již roku 1862 z něj ale vystoupili Češi a založili vlastní spolek, kterým byl *Hlahol*.⁹ Dámské společnosti zastupovaly spolky *Ludmila* a *Vlast*.¹⁰

Sportu a tělovýchově se zpočátku věnovali pouze zmiňovaní ostrostřelci, roku 1862 přibyl německý *Turnverein* a o sedm let později český *Sokol*. Od 90. let pak vzniklo mnoho dalších a postupně se specializovaly nejen na turistiku, jak tomu bylo v prvních letech, ale přibýlo i bruslení či cyklistika.¹¹

Politickými nebo kulturně politickými spolky se staly národnostně zcela rozdělené *Deutscher Böhmerwaldbund*, kam patřili i nejvýznamnější budějovičtí Němci včetně posledního německého starosty města Josefa Tascheka,¹² a česká *Národní jednota pošumavská*, kde se angažovaly zase největší české osobnosti Českých Budějovic, jako byl August Zátka.¹³ Podobně národnostně rozdělená byla i akademická sdružení *Germania* a *Budivoj*.¹⁴ Čistě židovský spolek byl tehdy ve městě jen jeden a to

⁵ Jeremy KING, *Budweisers into Czechs and Germans. A local history of Bohemian politics 1848 – 1948*, Princeton 2002, s. 1.

⁶ Kolektiv autorů, *Encyklopedie Českých Budějovic*, České Budějovice 1998, s. 466; František RADA, *Když se psalo c. k.*, České Budějovice 1965, s. 110.

⁷ TAMTÉŽ, s. 341.

⁸ TAMTÉŽ, s. 90.

⁹ TAMTÉŽ, s. 155.

¹⁰ František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 112.

¹¹ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 468; František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 111.

¹² Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 90; František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 112.

¹³ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 304; František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 112.

¹⁴ František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 113.

dobročinná *Chewra Kadisha*.¹⁵

Kulturou se zabývaly především ochotnické soubory, jež zastupovaly německý *Diletantenverein*, dále od roku 1855 *Spolek katolických tovaryšů*, od roku 1895 soubor *Josef Kajetán Tyl* a později, v roce 1917 vzniklý spolek *Julius Zeyer*.¹⁶ A právě mezi spolky zabývajícími se kulturou měla své místo i *Schlaraffia*, zábavní společnost, která se sice uvádí jako spolek německý, ale správnější označení by asi bylo spolek německy hovořící, protože jeho členové se nebránili přijímat mezi sebe ani Čechy a Židy, ačkoli těch nebylo ve spolku mnoho.

---

¹⁵ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 467.

¹⁶ František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 113; Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 334.

3. HISTORIE SCHLARAFFIE

3.1 ZALOŽENÍ SCHLARAFFIE A JEJÍ ŠÍŘENÍ

Schlaraffenland či zkráceně Schlaraffia je země existující pouze v lidských představách, kde má každý dobré bydlo a může zahálet, pohádková země blahobytu.¹⁷ Prvně ji vylíčili roku 1494 Sebastian Brandt a roku 1530 Hans Sachs jako místo, kde teče potoky pivo a mléko, pečení holubi létají přímo do huby a na stromech rostou klobásy.¹⁸ Jak již víme, jméno pohádkové země si přisvojil německy hovořící humoristicky laděný rytířský spolek celosvětové působnosti.

Spolek Schlaraffia vznikl v Praze roku 1859. Všechny knihy, které se Schlaraffií a její historií zabývají, i *Chronica Allschlaraffias*, kterou sepsali sami členové sdružení, se ale shodují, že její kořeny sahají hlouběji do minulosti. Počátky „schlaraffictví“ bývají spojovány s Franzem Thomé, který byl v letech 1858 – 1864 ředitelem Stavovského divadla v Praze.¹⁹ Thomé byl v té době i členem spolku *Arcadia*.

Arcadia vznikla už roku 1609 v Římě původně jako básnicko – literární společnost a brzy se rozšířila po mnoha místech v Evropě. Hlásila se k odkazu starověkého Řecka a to i třeba tím, že její členové si dávali starořecká jména, čímž se později inspirovali i schlaraffici, a roky počítala podle olympiád. Každé čtyři roky pak pořádala literární slavnosti.²⁰

Pražská *Arcadia* se v 19. století neomezovala již jen na poezii. Sama sebe prezentovala jako společnost umělců a přátel umění. Členy byli mimo ředitele Thomé i další divadelníci, například operní pěvec Albert Eilers a pozdější dvorní herec Conrad Adolf Hallenstein nebo spisovatel Eduard Schmidt-Weißenfels.²¹ Když však na jaře 1859 Thomé chtěl přijmout dalšího herce, jehož jméno není bohužel nikde zmíněno, došlo ke sporu, během kterého údajně padlo hanlivě míněné slovo proletariát na adresu herců.²² Všichni zmínění včetně ředitele Thomé na protest vystoupili ze spolku a na pražském Novém městě v hostinci *Beim Freund*, česky *U Přítele*, založili novou stolní společnost, kterou nazvali v narážce na údajnou urážku *Proletarienkлуб* tedy *Klub*

---

¹⁷W. MÜLLER a kol., *Duden. Německý výkladový slovník s českými ekvivalenty*, Praha 1993, s. 564.

¹⁸Č. FRANĚK, *Málo známé dekorace*.

¹⁹ Karl WALKO, *Schlaraffia*, Prag 1936, s. 7; DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica Allschlaraffias*, Prag 1598, s. 1.

²⁰ Karl WALKO, *Schlaraffia*, s. 8.

²¹ TAMTÉŽ, s. 7; D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 11; DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*, s. 1.

²² D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 11; DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*, s. 1.

proletářů.²³

Proletarienkлуб neměl sice dlouhého trvání a brzy zanikl, ale snaha o založení nového spolku pro divadelníky a jiné umělce zůstala. Proto byla 10. října ještě téhož roku založena Schlaraffia.²⁴ Nový spolek tvořilo zpočátku 23 členů a podle prvních stanov se měl podobně jako *Arcadia* starat hlavně o umění. Tomu odpovídalo i latinské heslo, které si vzala Schlaraffia za své: „*In arte voluptas.*“ tedy „*V umění je krása.*“²⁵ Velký rozdíl mezi Schlaraffií a Arcadií představoval ale způsob, jakým o ně chtěly pečovat. Mimo umění se totiž hlavní náplní činnosti Schlaraffie měla stát i starost o humor. Schlaraffia si vytkla hned od počátku, že nebude tak vážná a že si její členové nebudou užívat jen duševně, tedy kocháním se uměním, ale i požitky materiálními, což se projevovalo tím způsobem, že na svých schůzích jedli, pili, hodovali, dobře se bavili a získávali nové přátele.

Mezi zakladatele patřil samozřejmě Franz Thomé, mezi schlaraffiky známý jako rytíř *Carl II. der Frauenprüfer* (česky *Karel II. Přezkoušec žen*), dále dirigent a skladatel Ludwig Slansky čili rytíř *Breithut u Primasu* (*Širák u Primasů*), herec Josef Chramosta neboli rytíř *Chramo der Unschuldige* (*Chramo Nevinný*), muzikant Karl Dolensky řečený rytíř *Falstaff die Jerichotrompete* (*Falstaf Trouba z Jericha* – myšleno samozřejmě jako hudební nástroj), již zmíněný operní pěvec Albert Eilers coby hrabě *Gleichen der Lindenmüller* (*Stejný Lipový mlynář*), který složil první schlaraffické písně, nebo Johann Bachmann jako *Hänschen der unerschrockene Kunstkenner* (*Honzík Neohrožený znalec umění*). Další byli baletní mistr Václav Reisinger jako rytíř *Huppel di Hax* (velice přibližný překlad zní *Mrskat nohou*), dirigent Wilhelm Jahn coby rytíř *Mager der doppelte Speisezettel* (*Hubeňour Dvojitý jídelní lístek*), herec Johann Siege, tedy rytíř *Namenlos* (*Bezejmenný*) nebo opět již zmíněný spisovatel Eduard Schmidt-Weißenfels, známý pod jménem *Plato der griechischer Bummler* (*Platón Řecký darmožrout*). A abychom nejmenovali jen herce a hudebníky, zmiňme třeba ještě stavitele Heinricha Micka, který si říkal rytíř *Kluck der Mauerpolier* (*Kluck Stavbyvedoucí*), a ředitele banky Josefa Chauera, kterého oslovovali rytíř *Sedler der kühne Nimrod* (*Sedler Odvážný lovec*).²⁶

První stanovы spolku sepsali 18. března roku 1861 Franz Thomé, Eduard Bachmann

---

²³ Karl WALKO, *Schlaraffia*, s. 7; D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 12; DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*, s. 2.

²⁴ Karl WALKO, *Schlaraffia*, s. 8, 9; D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 13–15.

²⁵ Josef HRDÝ, *Spolek Schlaraffia*, s. 6.

²⁶ Karl WALKO, *Schlaraffia*, s. 9–11; D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 15; DRASAL DER GLOCKENTHURM,

a Wilhelm Jahn. Podle nich měly schůze čistě mužského sdružení probíhat vesele a živelně. Měly se při tom zpívat veselé písně a přednášet příspěvky o umění. Při tom se jedlo a pilo. Ve všeobecném veselí platilo v podstatě jen pár pravidel, mimo jiné že humor nesmí být urážlivý a nesmělo se mluvit o politice a o náboženství.²⁷ Dobrou zábavu podporovaly ještě nejrůznější zvyky a ceremonie parodující marnosti a samolibosti světa v duchu hesla „*V bláznovství leží všechna pravda.*“²⁸

Myšlenka bláznivého spolku plného legrace se začala velice brzy šířit i mimo Prahu převážně skrze umělce a spisovatele. Tak postupně vznikaly Schlaraffie i v jiných městech. První mimopražská vznikla v Berlíně roku 1865, druhá v Lipsku roku 1872, roku 1873 byla založena třetí ve Štýrském Hradci (Graz), 1876 čtvrtá v polské Vratislavi (Breslau), 1877 pátá v Nordhausenu, v roce 1878 už byly založeny tři, v Brně, Kolíně a v Šoproni, roku 1879 přibýly čtyři včetně Lince a Amsterdamu, roku 1880 jedenáct dalších a o rok později jich vzniklo dokonce třináct. Roku 1882 bylo založeno celkem devět nových Schlaraffií včetně českobudějovické a budapešťské. Schlaraffie nevznikaly jen v Evropě, ale i v zámoří, kde roku 1884 přibýly hned tři, v San Franciscu, Millwaukee a v New Yorku, a roku 1886 ještě v Chicagu. Roku 1888 se objevila první Schlaraffia v Africe, konkrétně v Alexandrii, a rok nato i v Austrálii v Aucklandu.²⁹ Do začátku nového století tak existovalo již 139 spolků na třech světadílech. Pro rok 1931 udává Karl Walko ve svém spise o dějinách Schlaraffie dokonce přesná čísla – 254 společností s celkem 13 295 členy.³⁰ Roku 1936 už měli přes tři sta spolků po celém světě. Původní spolek dvou desítek mužů se tak rozrostl do téměř obřích rozměrů.

Jednotlivé schlaraffické společnosti nebyly zpočátku příliš pevně provázány a společné měly spíše jen humorné základy. Pražský *Oberschlaraffe*³¹ *Raps der Große* (Řepka Veliký), občanským jménem Edmund Eichler, chtěl sjednotit všechny spolky pod jednu jedinou velkou organizaci. Roku 1876 byl svolán první všeschlaraffický sjezd nazvaný koncil do Lipska.³² Na tomto setkání vznikl pojem *Allschlaraffia* jako název

---

Chronica, s. 3 – 26.

²⁷ Karl WALKO, *Schlaraffia*, s. 9, 20; D. R. ZWILLING, s. 2.

²⁸ „*In der Narrheit liegt alle Wahrheit.*“, K. WALKO, *Schlaraffia*, s. 12.

²⁹ TAMTÉŽ, s. 13 – 16; D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 21 – 26; k podrobnostem založení jednotlivých spolků DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*; přesné počty nově zakládaných Schlaraffií zachycuje též graf č. 1 v přílohách.

³⁰ Karel WALKO, *Schlaraffia*, s. 17.

³¹ K jednotlivým titulům a funkcím viz dále – pozn. aut.

³² Karel WALKO, *Schlaraffia*, s. 17, s. 16; D. R. ZWILLING, *Schlaraffia*, s. 26; DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*, s. 42 – 43.

svazu zahrnujícího všechny větve Schlaraffie. Na koncilu se také podařilo sjednotit hromadné zákony platící pro všechny říše (*Reych*), jak se jednotlivé spolky začaly nazývat, a také se sjednotily rituály a ceremonie používané při zasedání. Pražská Schlaraffia při této příležitosti obdržela čestný titul *Allmutter*, tedy něco jako matka všech říší.³³ Upravily se i podmínky zakládání nových větví. Novou kolonii směli založit pouze rytíři zapsaní v nějaké již existující říši, která se proto zvala říší mateřskou (*Mutterreych*). O založení nové Schlaraffie se vždy muselo dát vědět do Prahy a seznam nových členů pak vyšel ve schlaraffickém listu *Schlaraffen Zeytung*. Také se zavedlo pravidlo, že v každém městě smí být jen jedna říše. Toto nařízení se ale později porušovalo, hlavně ve větších městech – například v New Yorku byly dvě a ve Vídni existovalo spolků dokonce několik.³⁴

Koncily se pak svolávaly i nadále přibližně po pěti letech. Většinou byly chápány jako velká manifestace schlaraffictví a navštěvovaly je tisíce bujaře oslavujících schlaraffiků.³⁵ Druhý koncil se konal v Praze v roce 1883. Zde se poprvé volilo do rozhodčího soudu (*Schiedsgericht*) a do soudu čestného (*Ehregericht*), které se staly novými institucemi k řešení vnitřních konfliktů.

Rozhodčí soud se skládal z předsedy a osmi soudců volených vždy na jednom koncilu na dobu do dalšího. Každý soudce musel být z jiné odbočky a předseda se volil z Prahy. Rozhodovali spory mezi říšemi, spory jedné říše se členy jiné, spory členů různých říší, stížnosti jedné nebo více říší na udílení čestného titulu *Erzschlaraffe* nebo vylučování říší na návrh Prahy. Pokud se stalo, že jednou ze stran v soudní při byla Praha, předseda se jednání neúčastnil. Jednotliví členové pak nesměli být ovlivňováni svými domovskými spolky.³⁶

Pražského koncilu se také už zúčastnil první zástupce budějovické Schlaraffie, založené o pouhý jeden rok dříve. Byl jím budějovický lékař Karl Marouschek von Maroo, schlaraffickým jménem Brehm von der Curbalz (*Šídlo z Curbalzu*).³⁷

Sedmý koncil ve Vídni zavedl datování podle schlaraffického božstva, výra – Uhu, zedy *anno Uhu*. Na osmém koncilu v Curychu roku 1914 byl na návrh předsedajícího Felixe Lechnera schválen „přátelský poklad“ všech spolků dohromady a zavedena i zmíněná oficiální schlaraffická mluva, takzvaná *Schlaraffenlatein*.

---

³³ Karl Walko, *Schlaraffia*, s. 16.

³⁴ TAMTÉŽ, s. 14 – 15.

³⁵ TAMTÉŽ, s. 16.

³⁶ TAMTÉŽ; Drasal der Glockenthurm, *Chronica*, s. 52 – 57; *Schlaraffenspiegel und Zeremoniale a. U.* 50. *Schlaraffenspiegel*, Prag b. r., s. 12 – 14.

Během první světové války Schlaraffia pomáhala válečným zajatcům, vdovám a sirotkům padlých schlaraffiků. Díky svému nepolitickému zaměření neměl spolek v žádné ze zemí vesměs žádné problémy a to ani v průběhu války. Po válce následovaly další koncily v Karlových Varech roku 1920, Heidelbergu roku 1924 a Salzburgu roku 1929.

V roce 1933 došlo k prvnímu velkému rozdělení *Allschlaraffie*, neboť německé spolky vyhlásily vlastní svaz nazvaný *Bund Deutsche Schlaraffia* a poté už s původními Schlaraffiemi neměly nic společného. Toto rozdělení bylo potvrzeno na koncilu v Mariánských Lázních téhož roku.³⁸ Podobně ještě před tím a bez návaznosti na zmiňovanou organizaci vznikl roku 1924 spolek *Urschlaraffia*, který s humoristicko – recesistickou společností neměl též nic do činění.³⁹

V českých zemích zanikla Schlaraffia nařízením říšského protektora ze dne 17. června 1939 a po druhé světové válce již nebyla obnovena.⁴⁰ Podobně byla její činnost přerušena i v Německu a Rakousku, tam se ale po válce obnovila a mnohé z říší se baví bláznivými obřady dodnes. Nejstarší dosud funkční větví je Schlaraffia Berolína v Berlíně.⁴¹ Vedoucí postavení Prahy převzala Berna, jak se jmenuje říše ve švýcarském Bernu. A do Bernu byl těsně před válkou převezen i pražský schlaraffický archiv, který tak unikl nacistům.⁴²

V současné době čítá Schlaraffia okolo 12 500 členů zařazených přibližně ve 421 říších po celém světě. Nejjižnější říše se nalézají v Buenos Aires v Argentině, kde jsou hned dvě, a nejsevernější ve Stockholmu ve Švédsku. Nejvzdálenější Schlaraffia směrem na východ může být Castrum Siamesiae v thajském Bangkoku či v japonském Kobe. A směrem na západ jsou to spolky Franciscana v San Franciscu, která letos oslaví 125 let od založení a Losangela v Los Angeles. Jsou to už sice moderní organizace a drtivá většina z nich má vlastní internetové stránky, ale i tak se stále snaží o schlaraffický recesistický humor – stačí se na ony stránky podívat.⁴³

---

³⁷ DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*, s. 54.

³⁸ Karl WALKO, *Schlaraffia*, s. 17.

³⁹ TAMTÉŽ, s. 18.

⁴⁰ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 450.

⁴¹ <http://www.schlaraffia-berolina.de> (všechny uváděné odkazy na webové stránky jsou platné k dubnu 2009 – pozn. aut.)

⁴² <http://www.schlaraffia-berna.ch>

⁴³ Hlavní společná stránka a rozcestník k jednotlivým spolkům na www.schlaraffia.org.

3.2 ZALOŽENÍ BUDOVICIE

Schlaraffia Budovicia byla založena 7. února roku 1882 jako společná kolonie či dceřiná schlaraffie, jak nově zakládané spolky nazývali sami schlaraffici, dvou spolků. První matkou⁴⁴ se stala dnes již neexistující Schlaraffia Sempronia z uherské Šoproně, ze které přijeli založit novou společnost rytíři *Almaviva der Oxydierte* (Almaviva Oxidovaný, *alma* znamená latinsky živící, *viva* živoucí), o němž ale nevíme nic bližšího, a *Skopitschek der böhmische Mozart* (občas se psal i po česku jako *Skopiček*, do češtiny se dá jméno přeložit jako Skopiček Český Mozart, šlo o kapelníka a skladatele Jaroslava Jungmanna). Druhou zakladatelkou Budovicie byla řezenská Schlaraffia Ratisbona, z níž dorazil rytíř *Trull der Schweigsame* (česky Trull Mlčenlivý) a která funguje i v současné době. Zcela zvláštní postavení vůči nejnovějšímu oddenku rozrůstajícího se schlaraffického stromu získala Schlaraffia Linzia, které se dostalo statutu jakési vychovatelky s titulem *Nähmutter*, v překladu blízká nebo důvěrná matka. Samotného zakládání se ale nezúčastnila.

Celkově byla Schlaraffia Budovicia založena jako 39. od založení pražského spolku.

První schůze se uskutečnila již v pozdějším budějovickém schlaraffickém hradě, v Německém domě, a to v tehdejší tamní knihovně. Bližší podrobnosti popisuje záznam ze schůze, který zanechal rytíř *Pumpus der Halbgelockte* (Pumpus Půlkudrnatý, jinak českobudějovický soukromník Alexander Kopperl) a který začíná humorně zcela ve schlaraffickém duchu: „*Schlaraffici slyšte! Tisící setkání! Tisící setkání! Jak krásné slovo, kterého si já, kterému je velikým štěstím účastnit se celého tohoto tisícího setkání, zvláště vážím. Se zvláštním potěšením vzpomínám na první shromáždění vysoké⁴⁵ Budovicie. Bylo to 7. února roku Výra 1582 nahoře ve spolkovém domě v dnešním takzvaném nóblsalónu, tehdy knihovně, sešla se tu malá, ale vybraná společnost mužů rozdílných povolání i stavů, která měla před sebou mnohé.*“⁴⁶

Začátek první schůze proběhl odlišně od dalších následujících, protože bylo zapotřebí zvolit předsedu a obsadit jednotlivé úřady. Mimo to se drtivá většina zúčastněných schlaraffiky teprve stávala, a tak zřejmě ještě neměli úplně dokonalou

⁴⁴V němčině *Mutterreych* nebo jen zkráceně *Mutter* – pozn. aut.

⁴⁵Schlaraffici označovali jednotlivé společnosti titulem *hohe*, česky vysoká – pozn. aut.

⁴⁶SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6; překlad autorka, v originále: „*Schl[araffen] hört! Die 1000' Sippung! Tausendste Sippung! ein schönes Wort, welches ich, dem das grosse Glück zu Theil wurde, an all' diesen 1000' Sip[pung] theilzunehmen, besonders zu schätzen weiss. Mit besonderem Vergnügen denke ich an die erste Sippung der hohen Budovicia zurück. Es war am 7' Hornung anno U[hu] 1582 oben im Geselligteilsvereine, im jetzigem sogenanten Nobelsalon, dazumal Bibliothekzimmer, versammelte sich eine kleine, aber ausgewählte Zahl von Männern, verschiedenen Berufes u[nd] Standes, welche grosses vor hatte.*“

představu o přesně předepsaných a striktně dodržovaných schlaraffických ceremoniálech.

Podle popisu začalo setkání tím, že zkušený schlaraffik *Skopitschek der böhmische Mozart*, který přišel ze Šoproně, kde byl dokonce čestným kancléřem, se posadil na místo úřadujícího předsedy, spolkovou terminologií *Oberschlaraffeho*, za kterého se prohlásil, a pronesl řeč, kterou prohlásil Budovicii za založenou. Při tomto proslovu padlo také první budějovické *Lulu* – jedinečný schlaraffický pozdrav. Ostatní úřady, kterých měla mít každá pobočka spolku značné množství a o nichž se dozvíme něco více dále v textu, se napoprvé také nevolily, ale byly rozdány. Další zkušený schlaraffik, již zmíněný rytíř *Trull der Schweigsame*, se stal kancléřem nové říše.

Všichni zúčastnění byli také rozděleni do tří schlaraffických stavů, rytířského, zemanského a panošského podle blíže nespecifikovaného pravidla a schůze pokračovala v rámci možností podle schlaraffických pravidel. Během téhle doby se také poslal *Blitzogramm*, jak se mezi členy říkalo telegramu, se zprávou o založení do Prahy.

Druhé zasedání se konalo po dvou týdnech a účastnil se ho i zástupce Schlaraffie Linzie hrabě *Wampa von Wampenstein* (Břicháč z Břicháčova, mimoschlarafficky znám jako Jacques Pollak), který při této návštěvě také coby linecký dědičný *Oberschlaraffe* pasoval nové budějovické rytíře. Mimo *Wampa* se dostavili i poslové z Prahy, Šoproně, Řezna, Steyeru, Vídně, Lipska, Drážďan a Berlína, s nimiž přijely i jejich ženy. Jen z Prahy dorazili *Raps der Große* a dalších sedm rytířů.

4. STRUKTURA SPOLKU

4.1 STAVY, TITULY A JMÉNA

Zakladatelé pražské Schlaraffie si pravděpodobně jméno nevybrali náhodně. Na jejich pravidelných schůzích totiž teklo pivo a víno proudem právě jako v Zemi spáčů a obdobně se také rozdělovaly šlechtické tituly. Za šlechtice se alespoň po dobu setkání považovali a byli považováni všichni schlaraffici. Jak již víme, všichni se dělili do tří stavů podle přesně dané hierarchie. Nejnižší postavení byli panoši (*Knappe*), uprostřed zemani (*Junker*) a nejvýše rytíři (*Ritter*). Každý nový člen se stal po svém přijetí do Schlaraffie panošem a teprve po určité době a po složení zkoušek mohl postoupit o kousek výš a stát se zemanem. Podobně se zeman stával rytířem. Obě zkoušky se sobě navzájem dost podobaly. Aby byl panoš povýšen do stavu zemanského, musel se minimálně šestkrát po sobě zúčastnit schůze Schlaraffie a být řádně proškolen ve věcech schlaraffictví, z nichž také zkoušku skládal. Aby se zeman stal rytířem, opět musel nejméně šestkrát po sobě přijít na setkání spolku a nechat se přezkoušet. Na rozdíl od zkoušky předchozí ale povýšení na rytíře musel schválit i předseda zvaný *Oberschlaraffe*.⁴⁷

Při svém přijetí do zemanského stavu získal každý nové, žertovné rytířské jméno, kterým jej pak všichni oslovovali. Toto jméno se už neměnilo, pouze se rozšiřovalo o šlechtický predikát při pasování na rytíře a navíc se k němu mohly přidat nově získané šlechtické tituly, na které ale nedosáhli zdaleka všichni. Panoši se označovali většinou jen čísly a pouze výjimečně se stávalo, že měli už vlastní jména.

Novým rytířům se jména přidělovala podle nejrůznějších kritérií a fantazii se přitom meze nekladly. Někteří tak byli pojmenováni podle věku (například jeden z rytířů se jmenoval *Senior der Älteste* - česky *Senior Nejstarší*⁴⁸), svých vlastností (*Locomotivus der Bewegliche* čili *Lokomotivus Čilý*), podle brýlí, pokud je nosili (*Bynocle - Dalekohled* či *Oculus der Geschliffene - Okulár Broušený*), místa odkud pocházeli (*Allah von der Weser - Aláh z Vezery*) nebo podle svého povolání (jeden z českobudějovických schlaraffiků coby chemik obdržel přezdívku *Marasquin der Verzyankanalisierte* (*Stařeček Vycyankanalizovaný*)). Jiná jména neměla původ v ničem určitém, a tak se rytíři stali i *Kolibri der stille Beobachter* (*Kolibřík Tichý pozorovatel*),

---

⁴⁷ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale Allschlaraffias*, s. 12–13; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale nach den ältesten Urkunden*, Prag b. r., s. 21.

⁴⁸ Všechna jména použita jako příklady na této a následující straně pochází ze spisu *Stammrolle der Schlaraffenreiche des Erdballes*, Prag 1598, s. 57.

Krofus mit der Horne (*Krofus s rohem*), *Lotos die Gangesblume* (*Lotos Květina z Gangy*) či *Benedictus der Destilate* (*Benedikt Destilovaný*). Dále se objevovaly přezdívky čistě šlechtické (*Lenz vom Löwenberg – Lenz ze Lví hory*) nebo dokonce jména historických postav (*Pipin der Kurze – Pipin Krátký*, *Leonardo da Vinci*). Někteří rytíři byli nápaditější a nové členy svých spolků pojmenovali často i hodně originálně. Mezi schlaraffiky se tak dostali rytíři *Schwarz der Himmelblau* (*Černá Nebeská modř*), *Saldo von Manco* (*Saldo z Manka* či *chcete-li Nedoplatek ze Schodku*), *Tutti Frutti von was?* (*Tutti Frutti z čeho?*) a *Piff – Paff – Puff*. V přidělování jmen panovala tedy naprostá volnost výběru, samozřejmě v mezích slušnosti, i libovolnost délky. Jistý schlaraffik se proto podepisoval značně zdouhavě jako rytíř *Glockenschuster, der mittel-europäische Nörgler* (*Zvonový švec, středoevropský šťoural*), zatímco dalším stačilo k podpisu pouhé *Gobi, Uhutreu* (*Věřící v Uhu*), *Scalpell* (*Skalpel*) nebo *Endlich* (*Konečně*). I přes tento široký výběr se ale stávalo, že si rytíři náhodou vybrali část jména stejnou – oblíbeným se stalo hlavně jméno *Nimrod* (*Lovec*),⁴⁹ kterých bylo v roce 1898 registrováno celkem 12, po šesti rytířích se jmenovalo *Rembrandt*⁵⁰ a *Orfeus*⁵¹ a čtyři *Don Quijote*.⁵²

Schlaraffici si ke svým jménům sami často přidávali nejrůznější šlechtické tituly, například markýz, svobodný pán nebo hrabě. Některých titulů ale mohli dosáhnout jen svou činností.⁵³ Na titul *Urschlaraffe*, tedy praschlaraffik, měli nárok pouze členové, kteří se účastnili založení pražské Schlaraffie roku 1859. Spolu s honosným oslovením měli i nárok na prokazování nejvyšší úcty ostatními schlaraffiky.⁵⁴ Zakladatelé dalších odboček, avšak pouze ti nejvýznamnější, si směli říkat *Erzschlaraffe*, arcischlaraffici.⁵⁵

Vyznamenání rytíři mohli získat uctivé titulování *Erbschlaraffe*, což znamená něco jako dědiční schlaraffici, i když se tituly ani místo ve spolku nedědily. Toto ale musely schválit čtyři pětiny zdejšího rytířstva a návrh na udělení titulu se směl podat pouze na schlaraffiádě, první schůzi v měsíci.⁵⁶

Velice významní členové, kteří se zasloužili o umění nebo vědu, se mohli dočkat oslovení *Ehrenscharaffe* *Allschlaraffias* – čestní schlaraffici vši Schlaraffie. Udělení takového honosného pojmenování ale muselo být schváleno na všeschlaraffickém

---

⁴⁹TAMTÉŽ, s. 275.

⁵⁰TAMTÉŽ, s. 278.

⁵¹TAMTÉŽ, s. 275.

⁵²TAMTÉŽ, s. 266.

⁵³*Schlaraffenspiegel und Ceremoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 31 – 33.

⁵⁴TAMTÉŽ, s. 31.

⁵⁵TAMTÉŽ, s. 32.

setkání neboli koncilu, takže asi nebylo snadné je získat.⁵⁷

Posledním udíleným titulem se stal *Ehrenritter* – čestný rytíř. Tím mohl být obdařen pouze rytíř cizí pobočky a na udělení se musely shodnout opět čtyři pětiny všech místních rytířů.⁵⁸

4.2 ZBROJ, SCHLARAFFICKÁ „LATINA“ A KALENDÁŘ

Členové spolku se nespokojili pouze s rytířskými jmény, vznešenými tituly a chováním. Aby byli ve své rytířskosti dokonalí, stylizovali se do rytířů i svým zevnějškem, a to svým oděvem. Všichni členové, tedy nejen rytíři, ale i zemani a panoši, nosili na všech setkáních rytířské přilbice, jejichž barvy a tvar se lišily podle jednotlivých měst. Většinou vypadaly jako noční nebo kašpárkovské čepičky, někde nosili i rolničky.

Na obyčejná sezení si pak k čepičkám oblékali obvyklý civilní oblek nebo frak. Během slavnostních zasedání a *schlaraffiád* se přidávaly ještě šerpy v barvách místní říše pro rytíře a šerpy bílé pro zemany.⁵⁹ Rytíři navíc nosili ještě řády a vyznamenání, samozřejmě jen pokud je někdy obdrželi, a odznaky hodností, pokud nějakou zastávali. Řády a vyznamenání měly různou podobu i tvar a každý ze schlaraffických spolků měl své originální. Mimo to existovaly samozřejmě i řády obecné, používané ve všech společnostech, které mívaly většinou společný původ v Praze.⁶⁰

U nejvýznamnějších příležitostí si rytíři navlékali i zbroj, opět v barvách své říše. Zemani měli zbroj nebarvenou a panoši dostali bílou kutnu. *Oberschlaraffe* při nejvýznamnějších událostech nosil navíc ještě červený kabát lemovaný hermelínem a s vlečkou, kancléř a úředník mající na starosti znaky a šlechtická jména oblékali černý talár a herold svůj heroldský oblek – tabard. Pokud se takto „s největší parádou“ někam šlo, nad úřadujícím *Oberschlaraffem* se nosil baldachýn.

Další velikou zvláštností Schlaraffie je řeč, kterou mezi sebou členové mluvili. Sami pro sebe ji nazývali *Schlaraffenlatein* čili schlaraffická latina. Touto speciální mluvou smíchanou z němčiny a latiny označovali všechny své úředníky a hodnostáře, pití (nej důležitější byla slova *Quell* a *Lethe*, která označovala pivo a víno), členy rytířských

---

⁵⁶ TAMTÉŽ.

⁵⁷ TAMTÉŽ.

⁵⁸ TAMTÉŽ.

⁵⁹ *Schlaraffenspiegel und Ceremoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 44 – 45; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-ceremoniale*, s. 35.

⁶⁰ Schlaraffické odznaky jsou dodnes vyhledávanou raritou, více o jejich sběratelství Čestmír FRANĚK,

domácností, hudební nástroje a dokonce i měsíce v roce a svůj vlastní letopočet.⁶¹

Schlaraffie používala takřka od svého založení svůj vlastní originální kalendář a dvojí způsob počítání letopočtů. První letopočet se objevil již krátce po založení a roky označoval zcela jednoduše tak, že se od běžně používaného letopočtu odečetlo 300 let. Možná to byl jen jednoduchý způsob, jak se přiblížit dobám rytířské slávy alespoň rokem.

Druhý způsob datování se používal až po vídeňském koncilu roku 1909, kde se zavedla zcela nová éra se začátkem samozřejmě v roce 1859, kdy byla Schlaraffia založena. Éra byla pojmenována po schlaraffickém výřím božstvu Uhu. Vídeňský koncil se tedy datoval *anno Uhu* 50, volně počestěno roku Výra 50. Rok ale začínal i nadále stejně jako rok „nezasvěcených“ 1. ledna.

V případě Českých Budějovic lze dokonce dohledat třetí způsob datování, který vypadal podobně jako prvně zmíněné odečítání tří set let od aktuálního roku. Na jednom zápisu ze schůze, jehož autorem byl rytíř *Bruno der Stänkerer von Zwetschkenfels* (*Bruno Rýpavější ze Švestkové skály*, známější spíše jako pozdější poslední německý starosta Českých Budějovic Josef Taschek), byl použit letopočet 2883 – nedošlo tedy k odečítání, ale přičítání a k roku 1883, ze kterého zápis pochází, se přičetlo celých tisíc let.⁶²

Ve schlaraffické mluvě se rok nazýval *Jahrung* a dělil se pouze na dvě roční období. Zimnímu období mezi 1. říjnem a 30. dubnem se říkalo *Winterung* a letnímu období od 1. května do 30. září *Sommerung*.

Měsíce v roce se přejmenovaly už v dřívějším způsobu datování částečně podle staroněmecké tradice. Leden byl *Eismond*, čili měsíc ledu jako v češtině, únor *Hornung*, březen *Lenzmond*, jarní měsíc, duben se pojmenoval podle Velikonoc *Ostermond*, květen *Wonnenmond*, neboli měsíc slasti, červen dostal jméno *Brachmond* a červenec *Heumond* podle sušení sena. Srpen coby období sklizně nesl název *Erntemond*, září podle začínajícího podzimu *Herbstmond* a říjen *Lethemond* buď přímo podle řeky zapomnění z řecké mytologie jakožto symbolu blížícího se konce roku, nebo podle schlaraffického názvu vína, kterým se ostatně dá zapomnění dosáhnout také. Poslední dva měsíce byly pojmenovány měsícem větru *Windmond* a *Christmond*.⁶³

Podobně vznikly i zvláštní schlaraffické pozdravy, které existovaly vlastně jen tři.

Málo známé dekorace.

⁶¹ *Schlaraffennspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 46 – 47.

⁶² SOkA České Budějovice, Josef Taschek, inv. č. 14 sign. IV/4 – Schlaraffia, fol. 8.

Prvním bylo hojně používané univerzální *Lulu*, které mohlo znamenat i zvolání sláva a jehož význam se měnil podle okolností.⁶⁴ Mohlo tak znamenat přání pozdravu při setkání stejně jako při loučení. Téměř vždy se používalo coby závěrečná formulace dopisu, kde se zcela běžně psalo „*Lulu* vám všem!“ Druhý pozdrav nebyl ani tak pozdravem jako přívítkem. Nejčastější přívítek „*At' žije!*“ nahrazovali schlaraffici při svých setkáních výkřikem *Ehe!* Třetí se používal hlavně jako oslovení v dopisech a užívala se pouze jeho zkratka *R. G. u. H. z.*, která znamená *Ritterlichen Gruss und Handschlag zuvor*, česky Rytířský pozdrav a podání ruky k tomu.

4.3 ÚŘADY

Schlaraffia měla velice složitou a vlastními předpisy přesně danou strukturu úřadů a titulů. Do všech úřadů mohli být voleni pouze rytíři.⁶⁵ Volby probíhaly pravidelně na prvním lednovém zasedání v roce a v případě nutnosti se mohly vypsát i doplňující volby během roku, což se většinou stávalo až na druhém sezení v říjnu.⁶⁶

Hlavní volenou funkcí byla funkce předsedy. Předseda se nazýval *Oberschlaraffe*, což by se dalo do češtiny velice volně přeložit jako vrchní zeměspáč. Měl hlavně vést zasedání, udělovat řády, pasovat rytíře a schvalovat jejich jména a tituly. Řídil také debaty, v nichž uděloval a odebíral slovo, a mohl udělovat i pokuty za případné nedodržování schlaraffických předpisů. V neposlední řadě měl i jedinečné a velice důležité právo dát povel k úderu do tamtamu, což nesměl nikdo jiný. Protože to nebyla jednoduchá úloha, byli vždy na každé období zvoleni celkem tři *Oberschlaraffové* a ve vedení zasedání se střídali. Úřadující předseda měl vždy nárok být oslovován *Herrlichkeit*, tedy „Vaše vznešenosti“.⁶⁷

Prvním budějovickým úřadujícím předsedou se na prvním shromáždění vznikajícího spolku prohlásil rytíř *Skopitschek der böhmische Mozart*. Na ustavující schůzi totiž neproběhla volba do jednotlivých úřadů. Zbylé dva posty *Oberschlaraffů* obsadili zcela noví rytíři *Brehm von der Curbalz* (lékař a pravý šlechtic Karl Johann Ferdinand Marouschek von Maroo, pozdější budějovický vyslanec na pražském koncilu v následujícím roce) a *Marasquin der Vercyankanalisierte* (velice volně přeloženo

---

⁶³ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 47.

⁶⁴ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 40; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 30.

⁶⁵ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 24 – 26.

⁶⁶ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 20 – 21; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 12.

Stařeček Vycyankanalizovaný, šlo o drogistu a chemika Josefa Haase, toho času také místoprezidenta Obchodní a živnostenské komory⁶⁸).

Druhou nejvyšší hodnost zastával kancléř, který z moci svého úřadu nesl odpovědnost za archiv místní Schlaraffie, zapisoval do kroniky a strážil pečeť. V největší Schlaraffii v Praze existoval ještě navíc vicekancléř, aby kancléři pomáhal.⁶⁹ Prvním kancléřem v Budějovicích se stal jeden ze zakladatelů Budovicie, rytíř *Trull der Schweigsame*.⁷⁰

Dále následoval říšský maršál, který vedl matriku a takzvanou *Ehrenmatrikel*, kam se zapisovaly získané tituly jednotlivých členů. Během zasedání kontroloval účast jednotlivých rytířů a o jejich případné nepřítomnosti podával zprávu *Oberschlaraffemu*. Podobně také hlásil přítomnost, jména, tituly a hodnosti poslů z jiných měst. Vedl tedy podrobnou evidenci všech jmen, titulů a hodností jednotlivců a ihned po zvolení nových představitelů musel jejich jména vyvěsit v hradě, kde se scházeli. Maršálovo výsadní právo bylo také tlouci do tamtamu, když mu to *Oberschlaraffe* nařídil, a nikdo ho při tom nesměl zastoupit.⁷¹ Maršálem se na prvním setkání stal nováček *Lohengrien der zweite mit der singenden Kaffeemachine* (Lohengrin II. se zpívajícím kávovarem, blíže neurčený Karl Beck).⁷²

Junkermeister, volně přeloženo vedoucí zemanů, vychovával zemany a panoše ve způsobech Schlaraffie, její symbolice, heraldice a genealogii. Na tato a podobná rytířská témata museli zemani a panoši přednášet příspěvky při různých příležitostech, kdy si je mohli poslechnout i rytíři. *Junkermeister* je kontroloval i mimo tyto příspěvky a zjišťoval tak, jestli jsou hodni připojit se k dalšímu, vyššímu stavu a ke Schlaraffii vůbec.⁷³ Pravděpodobně právě proto, že kvůli svému úřadu musel *Junkermeister* vědět a znát i ty největší podrobnosti týkající se Schlaraffie, aby mohl zemany a panoše důkladně poučovat, byl na toto místo během zakládání Budovicie vybrán zkušený rytíř *Almaviva der Oxydierte*.⁷⁴

Říšský strážce pokladu (*Reichsschatzmeister*) pečoval, jak už název sám prozrazuje, o poklad a s pomocí mistra měšce (*Säckelmeister*) jej rozmnožoval převážně prostřednictvím příspěvků a pokut, kterých se rozlišovalo značné množství. Pokutováno

---

⁶⁷ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 27.

⁶⁸ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 133.

⁶⁹ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 28.

⁷⁰ SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6.

⁷¹ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 28.

⁷² SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6.

⁷³ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 28 – 29.

bylo například, pokud někdo začal jíst ještě dříve, než *Oberschlaraffe* během zahajování sezení domluvil, nebo když člen náhodou použil k oslovení jiného jeho občanské jméno namísto rytířského. Strážce pokladu zastával hlavně funkci účetního spolku, protože vedl i účetní knihu. A jako pojistka, aby nebyl vybrán někdo v počtech nepříliš zběhlý, musel se ještě nejméně dvakrát ročně nechat přezkoušet z počítání dvěma zkoušejícími, též volenými na jeden rok.⁷⁵ Posledním z úřadů obsazených při první schůzi se stal právě úřad strážce pokladu a schlaraffici do něj dosadili rytíře jménem *Modus der Schneidige* (*Způsob rázný*, obchodník Eduard Wehle).⁷⁶

Poslední volenou hodností se stala další velice důležitá osoba, a to ceremoniář (*Ceremonienmeister*), jenž při každé schůzi dával bedlivý pozor, aby se nikdo neodchýlil od přesně zaznamenaných rituálů. Odchytky se opět trestaly peněžitě a vybranými pokutami se rozšiřoval říšský poklad.⁷⁷ K samotným ceremoniím a jejich průběhu se ještě vrátíme.

Nižší úřady měly s těmi vyššími společný pouze fakt, že byly opět udělovány na období jednoho roku. Na rozdíl od nich ale nebyly volenými funkcemi, ale uděloval je *Oberschlaraffe*. Patřili sem úřad písaře (*Schriftführer*), který pořizoval zápisy ze všech jednání, dále školní rada (*Schulrat*), úředník ke kontrole a úpravě zvolených šlechtických jmen a erbů (*Wappen und Adelsmarschall*), archivář, purkrabí, starající se o hrad a rytířský sál (*Burgvogt*), herald, číšník a stolník. Dalšími nižšími úředníky byli i již zmíněni mistr měšce, dva zkoušející pro přezkoušení strážce pokladu z počtů a *Fanfaremeister*, který nesl odpovědnost za správné znění a načasování fanfár a jehož jméno snad ani netřeba překládat. Trochu záhadně zní název hodnosti *Zinkenmeister*, ale není to až tak složité, jak by se mohlo na první pohled zdát, neboť se jedná o muže za *clavicimbulem*, tedy za klavírem. Mimo hraní na piano odpovídal ještě za sborové zpěvy, jimiž se schůze přímo hemžily.⁷⁸

Třetí, zvláštní skupinu úřadů tvořily funkce bez pevně daného funkčního období. Na dobu neurčitou jmenoval *Oberschlaraffe* dvorního šaška, malíře, básníka, strážce kuchyně a poštovního posla. Tyto hodnosti závisely ponejvíce na talentu či vhodnosti daného schlaraffika, takže pokud se nikdo nehodil, nemusely být obsazeny. Ne všechny

---

⁷⁴ SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6.

⁷⁵ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 29.

⁷⁶ SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6.

⁷⁷ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 29 – 30.

⁷⁸ TAMTÉŽ, s. 24 – 26.

schlaraffické hrady se tedy mohly pyšnit vlastními básníky nebo malíři.⁷⁹

Mimo úřadů pro jednotlivce mohli být členové voleni i do tří schlaraffických institucí. Z nich byla nejdůležitější Tajná vrchní schlaraffická rada (*Geheime Oberschlaraffenrate*), které se účastnili všichni tři *Oberschlaraffové*, kancléř a další minimálně dva členové, volení na tři roky. Scházela se pouze kvůli událostem a záležitostem nejvyššího významu jako třeba kvůli povyšování členů do rytířského stavu a udělování erbů.⁸⁰

Velká schlaraffická rada (*Große Schlaraffenrat*) sestávala z nejméně čtyř lidí – patřili sem členové Tajné vrchní schlaraffické rady bez *Oberschlaraffů* a kancléře a další minimálně dva rytíři volení opět na tři roky přímo do této rady. Řešila méně závažné otázky společně s komořími (*Kämerner*), kteří tvořili třetí instituci. Komořím se mohl stát opět pouze rytíř a navíc musel být členem Schlaraffie alespoň sedm roků.⁸¹

4.4 HRAD A ZNAK

Členové Schlaraffie se pravidelně scházeli jedenkrát týdně v předem určený den, čili *Sippungstag*. To mohl být jakýkoliv den v týdnu – v Českých Budějovicích to býval pátek, nebo později sobota. Tato pravidelná setkání zvaná *Sippung* se odehrávala v hradech a hlavně v jejich „rytířských sálech“, jak schlaraffici označovali místnost, kde se setkávali. Svůj vlastní hrad, který nesl i své většinou jedinečné a originální jméno, mívala každá místní odbočka Schlaraffie. Hrad se mohl jmenovat různě, většinou se ale pojmenoval podle toho, kde se nacházel – například v Litoměřicích, kde se spolek setkával v restauraci *Schwanne*, česky U Labutě, jej nazvali jednoduše *Schwannenburg*, tedy Labutí hrad,⁸² anebo v německém Glauchau stál hrad *Muldenveste*,⁸³ pojmenovaný po řece Muldě, která městem protéká.

Českobudějovický hrad nesoucí hrdé jméno *Teutoburg an der Maltsch*, což by se volně dalo přeložit Germánský či Teutonský hrad na Malši, dodnes stojí na břehu řeky Malše naproti českobudějovickému muzeu. Místní příznivci schlaraffického božstva Uhu se totiž scházeli v tehdejší Německém domě, dnešním Domě kultury Slavie, kde se setkávaly i další německé spolky, jako byl *Turnverein*, *Deutscher Böhmerwaldbund* a

---

⁷⁹ TAMTÉŽ.

⁸⁰ TAMTÉŽ, s. 30.

⁸¹ TAMTÉŽ, s. 32.

⁸² *Stammrolle*, s. 255.

⁸³ TAMTÉŽ, s. 132.

další.⁸⁴ Samotný název budějovického hradu ale nebyl nijak originální, schlaraffický Teutoburg se nacházel například i ve Schlaraffiích Saazii v Žatci,⁸⁵ Pilsenii v Plzni⁸⁶ a v Bruně v Brně.⁸⁷

Zasedací místnost vypadala ve všech městech vždy téměř stejně. Dokonce se musela připravit ještě před prvním zasedáním. Svědčí o tom i zápis z první schůze: „*Jeden stůl napravo, jeden stůl nalevo, uprostřed pódium se stolem a třemi obyčejnými židlemi pod ve spěchu uchystanými nebesy ze žlutomodré látky na vlajky, nalevo od pódia dětský stoleček se židlí – tolik k dekoraci prvního hradu.*“⁸⁸

Stoly napravo a nalevo se rozumí dva opravdu dlouhé stoly, ke kterým se pohodlně vešli všichni stálí členové i případní přespolní vyslanci či pozvaní hosté, kteří do Schlaraffie nevstoupili. Zmíněné pódium stálo v čele místnosti a celé se označovalo jako trůn. Trůn sloužil všem třem *Oberschlaraffum* najednou, a u stolu se zasedací pořádek měnil podle toho, který *Oberschlaraffe* právě úřadoval. Úřadující předseda měl totiž právo sedět uprostřed.

Mimo stolů a židlí se v zasedací místnosti nacházely ještě nejrůznější schlaraffické artefakty, které se lišily město od města. Na stěnách tak mohly viset znaky jak místní Schlaraffie tak i jednotlivých členů, jejich portréty, brnění, zbraně, schlaraffické řády nebo další předměty sloužící k připomínce zašlých avšak na každém setkání připomínaných rytířských dob.

Jako správná rytířská společnost měla i každá ze Schlaraffií nárok na svůj erb, což uznal i koncil v Lipsku roku 1876. Znaky měly jediný společný prvek, v místním znaku zakomponovaný erb *Allmutter* Prahy, jako první ze Schlaraffií, které bylo třeba vzdávat hold.⁸⁹ Znak Prahy, většinou na gotickém štítě, býval půlený různým způsobem – šikmo, kose, vodorovně i kolmě. Na jedné polovině, bylo jedno na které, se na zlatém poli nacházela hlava šaška v třícípé čepici s rolničkami jako symbol humoru a na druhou půlku se maloval na modré pole pohár představující dobrý mok.

Své barvy si volila každá společnost sama – v Českých Budějovicích to byla červená a modrá. Allschlaraffia celkově měla barvy tři – mimo budějovických červené a modré

---

⁸⁴Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 106.

⁸⁵ *Stammrolle*, s. 195.

⁸⁶TAMTÉŽ, s. 192.

⁸⁷TAMTÉŽ, s. 25.

⁸⁸SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6; překlad autorka, v originále: „*Eine Tafel rechts, eine Tafel links, in der Mitte ein Podium mit einem Tisch und 3 einfachen Stühlen, unter einem in Eile vergestellten Throndach, aus blaugelbem Fahnenstoff, links davon ein Katzentische mit einem Stuhl – dies die Decoration der I' Burg.*“

⁸⁹Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 39.

ještě žlutou.

Českobudějovičtí schlaraffici si vymysleli čtvrcený štít, kde se pražský znak objevil na srdečném štítku. Na štítu v první čtvrti stojí v červeném poli podle popisu v *Chronice Allschlaraffiae* orel, heraldicky jde ovšem o orlici, protože na všech zobrazeních má pták jen jednu hlavu rozdílně od heraldického orla, který by měl mít hlavy dvě. Ve druhé čtvrti se v modrém poli nachází hradební zeď se třemi věžemi podobně jako ve znaku Českých Budějovic, odkud zřejmě tento prvek i pochází. Před hradbou se zobrazovala ještě další orlice, ač se v popisu nikde neuvádí. Ve třetí čtvrti se v modrém poli nachází pětিলistä červená růže coby odkaz na znak jihočeských Vítkovců a jejich potomků a ve čtvrté čtvrti jsou na červeném poli dvě stisknuté ruce symbolizující přátelství.⁹⁰

---

⁹⁰DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica*, s. 134; pro samotná vyobrazení znaku viz SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.

5. CEREMONIE

Všechna schlaraffická setkání měla vždy dopředu přesně danou a všem zúčastněným známou strukturu. Téměř všechny úkony, které se během schůzí prováděly, byly zaneseny ve spisu zvaném *Schlaraffenspiegel*, což by se dalo přeložit jako Schlaraffické zrcadlo. Tento spis se později obnovoval při každém koncilu, a proto se v jednotlivých Zrcadlech dají nalézt menší či větší odchylky. Většinou se ale jednalo pouze o drobnosti a tak si můžeme udělat poměrně slušnou představu i o prvních schlaraffických schůzích. První Zrcadlo objevilo téměř dvacet let po založení pražské Schlaraffie na prvním ze všech všeschlaraffických koncílů v Lipsku roku 1876. Veškeré tyto ceremonie v Zrcadlech zanesené a jejich dodržování se pečlivě hlídaly a případné odchylky se pokutovaly.

Všechny ceremonie měly představovat přesný opak běžného všedního života.⁹¹ Ceremonie samotné se odehrávaly sice nanejvýš důstojně, přesto však obsahovaly mnoho humorných gest, jejichž význam byl ovšem znám pouze schlaraffikům. Laik, který by se náhodou přichomýtl, v nich neměl vidět více než jeden velký nesmysl. Toto sdílené tajemství mělo spojovat členy spolku a posilovat vzájemný pocit soudržnosti.⁹² Do většiny „obřadů“ byli zapojeni všichni členové spolku. Tak se i ti nejnovější panoši nebo třeba z druhého konce světa právě přistěhovaní schlaraffici sžívali s ostatními, mnohdy neznámými lidmi.

Celkově by se ceremonie daly rozdělit do dvou velkých skupin. První zahrnuje zvyky běžně používané v průběhu všedních setkání a druhá skupina obsahuje předpisy pro speciální příležitosti, jakými mohlo být například volební zasedání, uvádění nově zvolených hodnostářů do jejich funkcí, pasování nových rytířů, což se stávalo jedenkrát až dvakrát do roka, či častěji používané obyčeje při prvním zasedání v měsíci – tzv. schlaraffiádě.

5.1 BĚŽNĚ POUŽÍVANÉ CEREMONIE

Nejčastěji používanou ceremonií byl samozřejmě průběh obvyklých a pravidelných týdenních schůzí.⁹³ Přesně daný byl už způsob vstupu do rytířského sálu. Vstoupivší schlaraffik nejprve musel pozdravit schlaraffické božstvo výkřikem: „Uhu!“, přičemž se

---

⁹¹D. R. ZWILING, *Schlaraffia*, s. 33.

⁹²TAMTÉŽ.

⁹³ *Schlaraffenspiegel und Ceremoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 1 – 7, Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 4.

se zkříženýma rukama uklonil a v hluboké úkloně překročil práh sálu. Když byli všichni shromážděni, jako poslední přišel úřadující *Oberschlaraffe*, zatímco vybraný rytíř provolával: „*Uhu!*“ a všichni to po něm opakovali. *Oberschlaraffe* v doprovodu stolníka prošel špalírem, který rytíři předtím utvořili, usadil se na trůn a prohlásil sezení za zahájené. Následoval sborový zpěv jedné z několika dopředu daných písní otevírajících setkání, který řídil *Zinkenmeister* a většinou je také doprovázel na klavír. Jedna z používaných písní zněla takto:

*„Tak už je tu zase večer,
práce může přestat.
Večer ve Schlaraffii
musí mysl posílit!
První pozdrav náleží Uhu,
Aha se musí ctít
a k tomu Oho a Ihi! Uhu!*

*Rádi spěcháme s čerstvou myslí
zas ke své práci,
rychle ubíhá pěkný večer
při cinkání sklenic a zpěvu.
V očích každého bratra je vidět,
v třpytu očí, v potu tváří,
že srdce k tomu patří! Uhu!*

*Je nejkrásnějším pivem Schlaraffie
bezstarostná snaha,
proto mají stále zde jako bratři
žít uctívači Uhu.
Ať jsou vyhnány všechny banky a spory,
tady vládne jen veselí
a vtip a duch k tomu! Uhu!“⁹⁴*

---

⁹⁴R. D. ZWILLING, *Schlaraffia*; překlad autorka, v originále:
*Schon wieder ist der Abend da,
Die Arbeit kann geschehen.*

Při slovech třetí sloky se všichni usadili. Poté úřadující *Oberschlaraffe* představoval případné posly z jiných Schlaraffií, na jejichž zdraví všichni připili. Nato zapisovatel přečetl nahlas protokol z předchozí schůze a pokud se neobjevily námitky ani připomínky, pisař se pod zápis podepsal, předal ho kancléři a ten ho uschoval.⁹⁵

Během celé schůze udílel a odebíral slovo pouze *Oberschlaraffe* a zároveň dohlížel na striktní dodržování všech statut a ustanovení. Mezi ně spadalo i přesné a správné oslovení jednotlivých schlaraffiků mezi sebou. Rytíři se museli navzájem oslovovat svými rytířskými jmény a v případě neznalosti jmen „Vy“, jiná možnost nebyla. Zapomenul-li se někdo a použil běžné jméno dotyčného, dostal pokutu. Minimálně po roce 1907 bylo dokonce výslovně zapovězeno oslovení „Pane“, tykání a „moderní onikání“. Jiná oslovení se však používat přímo musela. *Oberschlaraffemu* náleželo oslovení „Vaše vznešenosti“, kancléři se říkalo „Vaše šlechtnosti“ a *Junkermeisterovi* „Vaše udatnosti“.⁹⁶

Průběh celého setkání zaznamenával pisař. Během schůzí byly přísně zakázány jakékoli hovory na témata týkající se náboženství, politiky a hádání se kvůli národnostní příslušnosti.⁹⁷ Podobně se tu nesměly číst ani noviny⁹⁸ s jedinou výjimkou, kterou byl schlaraffický list *Die Schlaraffen Zeyttung*.

Konec zasedání oznamoval opět z titulu své funkce *Oberschlaraffe* a to větou

---

*Ein Abend in Schlaraffia
Muss das Gemüt erhöhen!
Dem Uhu gilt der erste Gruß,
Den Aha man verehren muss,
Oho, Ihi dazu! - Uhu!*

*Gern eilen wir mit frohem Sinn
Zu unserer Arbeit wieder,
Schnell geht ein schöner Abend hin
Bei Gläserklang und Lieder.
Man sieht's an jedes Bruders Aug',
Am Glanzesblick, am Wangenhauch:
Das Herz gehört dazu! - Uhu!*

*Es ist Schlaraffias schönste Bier
Ein harmlos heitres Streben,
Drum sollen stets als Brüder hier
Uhus Verehrer leben.
Verbannt sei aller Bank und Neid,
Hier herrsche nur die Fröhlichkeit
Und Witz und Geist dazu! - Uhu!*

⁹⁵*Schlaraffen-spiegel a. U. 50. Schlaraffenspiegel*, s. 36.

⁹⁶TAMTÉŽ, s. 35..

⁹⁷TAMTÉŽ, s. 37.

⁹⁸TAMTÉŽ.

„Pokládáme schůzi za ukončenou,“⁹⁹ které předcházela podobně jako ze začátku píseň zpívána všemi přítomnými bez výjimky. Na výběr bylo opět vícero skladeb. Jednou je i následující:

*„Už je tu zase půlnoc,
rozlučme se, bratři v Uhu, Aha.
Přilbu teď z hlavy, meč od pasu.
Ach! Rozlučte se přátelé, nesete starosti a žal!*

*Na rozloučenou, bratři, vypijte ještě tenhle doušek,
podejte si ruce silným stiskem,
sice se loučíte, bratři, nesete starosti a žal,
kyne nám veliký smutek z rozloučení!*

*A před námi zbývá ještě osm dní,
než se tu schlaraffictvo zase shromáždí,
aby velebilo Aha a Uhu,
a rozlučte se, bratři, s hlasitým Lulu!“¹⁰⁰*

Podobně vypadalo i slavnostní první zasedání v měsíci, kterému se říkalo *schlaraffiáda*. Jediný podstatný rozdíl představoval fakt, že příslušníci všech tří stavů, tedy rytíři, zemani i panoši, se museli dostavit v plné zbroji a se všemi řády, které kdy získali. Pokud zastávali nějaký úřad, bylo samozřejmě nutné přibrat si i jeho atributy.¹⁰¹

---

⁹⁹TAMTÉŽ.

¹⁰⁰R. D. ZWILLING, *Schlaraffia*; překlad autorka, v originále
*Die Mitternachtstunde, sie ist wieder da,
Lasst scheiden uns Brüder in Uhu, Aha;
Den Helm jetzt vom Haupte, das Schwert von der Seit’.
Ach! Scheiden, ihr Brüder, bringt Sorgen und Leid!*

*Zum Abschied, ihr Brüder, trinkt jetzt diesen Schluck,
Verbindet die Hände in kräftigem Druck,
Zwar Scheiden, ihr Brüder, bringt Sorgen und Leid,
Das winkt uns des Wiedersehns herrliche Freud’!*

*Denn eh’ noch acht Tage vorüber gesaut,
Das Volk der Schlaraffien hier wiederum hauf,
Drum preiset den Aha und ahrt den Uhu,
Und scheidet, ihr Brüder, mit lautem Lulu!*

5.2 MIMOŘÁDNÉ SCHŮZE

Mimo běžná čistě mužská schlaraffická setkání probíhající podle přesných pravidel se tu a tam objevovaly i výjimky, kdy dostali rytíři povoleno, ne-li přímo nakázáno dovést ze svého vlastního hradu své *Burgfrau*, *Burgfräulein* (někdy se objevuje tvar *Burgmaid*) a občas i *Burgschreck*.¹⁰² Na taková sezení se vždy pečlivě připravovali, ač se při nich obřadné chování moc nepoužívalo a šlo vždy spíše o všedněji pojatou společenskou událost. Do přípravy patřil samozřejmě velký úklid hradu a rytířského sálu a jejich výzdoba, ale také se skládaly verše a připravovaly proslovy na uvítanou. Jedním z výtvorů budějovické schlaraffické múzy je i následující nedatovaná báseň neznámého autora:

*„Vítejte zde, vznešené paní,
v říši schlaraffiků.
Je nás tu celý zástup hrdinů,
dnes odkládáme zbraně,
odvážně vládneme v říši humoru
s jeho boží milostí.
Dnes jsme si dali závazkem
pozvat nejkrásnější hosty.*

*Vše, co jsme kdy vlastnili,
nabízíme na Vaše oltáře.
Přinášíte s sebou nejnádhernější dary,
jste to nejúžasnější. (...)“¹⁰³*

---

¹⁰¹Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 35.

¹⁰²V překladu hradní paní, slečna a hradní běs nebo hrůza, čili tchýně – pozn. aut.

¹⁰³SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7; překlad autorka, v originále:

*„Willkommen hier vieldle Fraun
Im Reiche der Schlaraffen,
Sind wir auch sonst'ne Helden schaar
Heut strecken wir die Waffen,
Wir herrschen kühn im Reich Humor
Mit seinen göttlichen Gnaden,
Heut haben wir als Angebind,
Die Schönest zu Gasten geladen.*

*Was immer wir besitzen auch
Wir offern auf Euerem Altare,
Ihr bringt die schönsten Gaben mit
Ihr seid das Wunderbare. (...)“*

Přes značné odlišnosti, jako bylo zmíněné odkládání zbraní a civilněji pojaté chování, se ale i nadále jednalo o setkání schlaraffiků. Tak se alespoň v projevu, sepsaném snad pro tutéž příležitost, ve kterém úřadující *Oberschlaraffe Pumpus der Halbgelockte* vítal právě příchozí něžnější pohlaví, objevuje schlaraffická latina a nechybí ani všudypřítomné *Lulu*.¹⁰⁴

Na běžný *Sippung*, kdy se od obřadů neustupovalo, se ženy mohly dočkat pozvání pouze v několika málo případech. Stávalo se to jen při velice slavnostních příležitostech, jako bylo zakládání nových spolků. Při příležitosti založení Budovicie přicestovali poslové z různých dalších Schlaraffií často i se svými manželkami. Další příležitostí velkých oslav bývala výročí. V Českých Budějovicích se tak rytíři vydali i s rodinou například na oslavu 25. výročí založení Schlaraffie Budovicie v únoru 1897, kde se jejich dámám dostalo přivítání slovy: „*Vy, vznešené a rozkošné hradní paní! V den, kdy slavíte spolu se svými choti celé pětadvacáté výročí, děkuje Vám také Schlaraffia Budovicia v lásce a vděčnosti.(...) Nebály jste se dlouhých a nákladných cest, jimiž se často říše reprezentuje. A vy jste to věrně vydržely a podporovaly každého jednotlivého schlaraffika radou i činem a vždy jste se chovaly jako praví přátelé. Že jste nám, rozkošné hradní paní, drahé jako choti zasloužilých reků, což naši úctu zvyšuje kde možno, je hlavně Vaše zásluha.*“¹⁰⁵

Takovými a mnoha podobnými slovy se schlaraffici snažili možná dokázat svým ženám, že netráví večery jen tak u piva, ale že opravdu pěstují humor a kulturně se baví.

Mezi důkladně připravovaná a k dokonalosti dovedená výročí patřily samozřejmě i oslavy narozenin zvláště zasloužilých a starších členů. Dosti detailní, i když opět nedatovaný popis jedné takové oslavy se zachoval i v Českých Budějovicích. Oslavencem byl hrabě *Marasquin der Verzyankanalisierte*, podle kterého dostalo speciální jméno i celé setkání *Marasquinsippung*.

Podle popisu mělo setkání začít řízným maršem ukončeným ránou do tamtamu. *Oberschlaraffe* pak vyzval prostřednictvím ceremoniáře herolda, aby se ujal slova a

---

¹⁰⁴TAMTĚŽ.

¹⁰⁵TAMTĚŽ; překlad autorka, v originále: „*Euer Viedlen und Minnigliche Burgfrau! An dem Tage, an welchem Ihr volle fünfundzwanzig Jahre Eueres ehelichen Zusammenlebens feiert, gedenkt auch Schlaraffia Budovicia Euerer in Liebe u[nd] Dankbarkeit. (...) Ihr habt weite und kostspielige Reisen nicht gescheut, so oft es galt das Reych zu representieren. Und wie Ihr treu zum Ganzen hielet, so habt Ihr auch jeden einzelnen Schlaraffen mit Rath und That unterstützt und Euch immer als echter Freund erkennen lassen. Wenn Ihr minnigliche Burgfrau uns schon als Gattin eines so verdienstvollen Recken werth und theuer seit, so sind es hauptsächlich Euere Verdienste, welche unsere Verehrung für Euch wo möglich steigern.*“

nahlas přečetl „říšskou bulu“,¹⁰⁶ která snad měla skrývat blahopřání, ale není blíže popsána. Čtení bylo uvedeno a ukončeno samozřejmě fánfarami a ránami do tamtamu jako všechny obřady. Po přečtení přišla trochu neobvykle uprostřed vší parády tzv. *Schmuspause*, tedy doslova přestávka na žvásty nebo lichocení. Poté všichni na znamení opustili místnost, aby se v předsálí seřadili a vešli dovnitř vzorně seřazení ve stejném pořadí jako při pasování rytířů, o němž se dozvíme dále v textu. Ve stejné sestavě se seřadili i držitelé úřadů na pódiu a rytíři utvořili špalír. Ten byl ale na rozdíl od pasování dvojitý, protože do vnitřního kordonu se zařadila cizí poselstva.

Po seřazení dal maršál úderem do tamtamu signál a do sálu vešel oslavenec v doprovodu ceremoniáře a čtyř starších rytířů, kteří jej dovedli až k trůnu. Tam k němu držel úřadující Oberschlaraffe proslov a udělil *Marasquinovi* titul a řád *Ursippe*. Udílení řádu se již neodehrávalo v klidu, ale za všeobecného hlaholu, ran do tamtamu, fánfár a hry na klavír. V téhle chvíli obdržel jubilant i blíže nedefinovaný dar.

Hradní číšník donesl speciální pohár Aha. Z toho si měli připít postupně oslavenec i všichni ostatní přítomní, takže se asi nejednalo o žádnou malou skleničku. Pohár Aha spadal mezi několik svatých schlaraffických nádob. Směli z něj pít jen rytíři, pouze vestoje a jen výjimečně, na přímé povolení *Oberschlaraffeho*. Přesně popsán byl i samotný akt připitku, kdy se po napití předával pohár dál s hlasitým výkřikem: „Aha!“¹⁰⁷

Teprve po připitku uvedl ceremoniář do sálu „deputaci hradních paní“, které se ale na rozdíl od předchozích příležitostí nezdržely dlouho. Měly totiž pouze poblahopřát oslavenci jako ostatní krátkým projevem, vystrojit jej čestnou zbrojí a předat květiny. Pak musely zase opustit hrad.

Po odchodu žen přišla řada na posly, kteří také dostali příležitost přednést své projevy a blahopřání, a předali dary. Teprve po nich předali své dary místní schlaraffici. Na závěr se očekávala ještě krátká děkovná řeč jubilanta

„V průběhu ceremonie je jedení, občerstvování se a kouření přísně pokutováno a členové musí stát na svých místech, zachovávat klid a slavnostnímu duchu odpovídající vážnost.“¹⁰⁸

Třetí doložitelná příležitost, kdy se ženy směly účastnit setkání schlaraffiků, nastala v

---

¹⁰⁶TAMTÉŽ.

¹⁰⁷Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 36.

¹⁰⁸SOKA České Budějovice, inv. č. 7; překlad autorka, v originále: „*Während des Verlaufes der ganzen Ceremonie ist Atzung, Labung und Luntengenehs strenge verpönt und haben die Sassen auf ihren Plätzen stehen zu bleiben, vollständige Ruhe und den der Feyerlichkeit entsprechenden Ernst zu*

období schlaraffického „letního spánku, kdy můžeme klidně ležet na uchu“ na jaře roku 1889,¹⁰⁹ aby totiž schlaraffici nezlenivěli, měli se podle tehdejšího *Oberschlaraffeho Heiszsporna de la Salva venia* alespoň jednou týdně scházet v zahradě Německého domu v co nejvyšším počtu a tak dávat najevo svou soudržnost a sílu, aby neztráceli ostražitost a ukazovali touto soudržností, jak propastně hluboké rozdíly jsou mezi Schlaraffii a ostatními spolky, kde spolu jednotliví členové tolik nedrželi.¹¹⁰ Při těchto zahradních setkáních byly ženy a děti dokonce vítány. Stejně tak mělo být zváno co nejvíce poslů z jiných měst, aby kolemjdoucí mohl vidět co největší skupinu společně se bavících lidí.

5.3 SPECIÁLNÍ CEREMONIE

Mezi speciální obřady patřilo například občasné přijímání nových členů. To se odehrávalo podle dvou různých scénářů. První byl určen pro zcela nové členy, kteří nebyli doposud zapsáni v žádné větvi Schlaraffie. Ti museli nejprve získat doporučení některého stálého člena místního spolku, který se stával jeho kmotrem. Kmotr se musel schůzi účastnit pravidelně a potvrdit tak svou spolehlivost a důvěryhodnost. Na některém ze setkání pak musel požádat o přijetí za svého kmotřence a vyplnit o něm dotazník, do kterého vyplňoval mimo jména, data a místa narození i jestli uchazeč již někdy někde jinde žádal o přijetí, jakých spolků je či byl členem a případně, byl-li dotyčný již dříve schlaraffikem, proč Schlaraffii opustil.

Žádost se poté na následujících třech setkáních předčítala nahlas a teprve pak mohl nováček přijít a rozeběhlo se mu šestitýdenní zkušební období. Pokud se během této doby některý ze stávajících schlaraffiků ohradil proti přijetí daného člena ve zkušebním období, rozhodovala o členství nově příchozího Vrchní schlaraffická rada. Ta se musela dohodnout a pro jeho přijetí se vyslovit čtyřmi pětinami hlasů v tajném hlasování pomocí černých a bílých kuliček. Když se vyslovila pro jeho přijetí, nebo když vůbec nemusela hlasovat, protože se nikdo nevyslovil proti, žadatel dostal písemné upozornění a na dalším zasedání byl slavnostně přijat do schlaraffického lůna.

Během této schůze, kam přišel slavnostně v doprovodu svého kmotra a *Junkermeistera*, za nimiž přikráčeli zemani a panoši v plné zbroji. *Oberschlaraffe* ho

---

wahren.“ (podtrhl pisatel – pozn. aut.).

¹⁰⁹TAMTÉŽ, překlad autorka, v originále: ...*Zeit des Sommerschlafes (...) und wir können uns ruhig auf's Ohr legen...*“

¹¹⁰TAMTÉŽ.

slavnostně přijal mezi panoše a jako znamení příslušnosti k tomuto nejnižšímu schlaraffickému stavu mu předal halapartnu.

Druhým způsobem byli přijímáni členové jiných odboček, kteří přecházeli jinam z různých důvodů. Nejčastěji to bylo kvůli přestěhování z jiného města ať už přechodnému nebo dočasnému. Ve svém původním spolku si vždy vyžádali speciální schlaraffický pas, který při příchodu předložili a většinou pak byli přijati bez jakýchkoli problémů. Ponechávali si přitom i svá původní jména a neměnili ani stav. Platilo pochopitelně, že pokud přešel jinam rytíř, býval přijímán slavnostněji než zeman, kterého zase očekávalo přijetí o trochu okázalejší než panoše.

Další příležitostí pro slavnostní zasedání byly pravidelné volební schůze. Volba do úřadů *Oberschlaraffeho* a ostatních volených míst probíhala dvakrát ročně. Volebními zasedáními byla první schůze v lednu a druhá schůze v říjnu. Na začátku volby úřadující *Oberschlaraffe* musel vyzvat stolníka, aby rozdal mezi rytíře volební lístky, kam měli vyplnit jména ostatních rytířů a úřad, do kterého je navrhovali. Poté stolník lístky zase sebral a *Oberschlaraffe* určil dva rytíře, kteří sečetli jednotlivé hlasy a výsledek ohlásili. Když se tak stalo, nově zvolení hodnostáři byli okamžitě uvedeni do úřadu.¹¹¹

Po vyhlášení výsledků se nově zvolení rytíři zvedli ze svých míst. Odstupující *Oberschlaraffe* odevzdal *oberschlaraffský* meč archiváři a ten ho předal stolníkovi. Mezitím panoši a zemani utvořili špalír, kterým k trůnu přicházel nový *Oberschlaraffe* v doprovodu ceremoniáře. Před trůnem složil přísahu, následně byl oděn hermelínovým pláštěm a ověšen *oberschlaraffským* řetězem a mečem.¹¹²

Přísahu skládal nový předseda nejprve na Uhu, což bylo žezlo s vypodobením výra. První část slibu zněla následovně:

*„Slibuji zde při Uhu, Oho, Aha,
ochráncích Schlaraffie,
že se stanu a zůstanu pravým vrchním,
že s vámi budu ve vtipu i vážnosti.
To vám slibuji po všechny časy!“*¹¹³

¹¹¹ *Schlaraffennspiegel und Ceremoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 20– 21; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 12.

¹¹² Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 15.

¹¹³ R. D. ZWILLING, *Schlaraffia*. Překlad autorka, v originále:

*Ich gelobe hier bei Uhu, Oho, Aha,
Dem Schirmer der Schlaraffia,
Ein treuer Ob'rer zu sein, zu bleiben;
Scherz und Ernst mit Euch zu treiben.
Humor zu schützen und zu vertreiben,*

Druhou část sliboval na Schlaraffické zrcadlo, soupis schlaraffických pravidel:

*„Slibuji při Uhu, Oho, Aha,
ochráncích Schlaraffie,
slibuji při slunci, měsíci a hvězdách,
že se nikdy neoddám od práva.“*¹¹⁴

Jeho předchůdce mu popřál Lulu a přednesl krátkou řeč, jíž se loučil se svou funkcí a svého nástupce v ní prosil, aby ochraňoval Schlaraffii. Nakonec ceremoniář uvedl nového předsedu na místo úřadujícího *Oberschlaraffeho* a následovala speciální společná píseň.

Následně se do nových úřadů uváděli i ostatní nově zvolení, kteří ovšem pouze velice jednoduše přísahali na Uhu a na *Schlaraffenspiegel* mnohem jednodušším způsobem, a to jediným slovem: „Přísahám“.¹¹⁵

Nejoslavovanější událostí v životě každé schlaraffické společnosti se stávalo téměř pokaždé pasování nových rytířů. Pasován na rytíře mohl být zeman, který složil zkoušky. Pasování se odehrávalo pouze jednou do roka a bylo proto náležitě slaveno.

Pro tuto slavnostní příležitost se upravovala i výzdoba a vybavení rytířského sálu. Na pódium, na kterém stál trůn, i před něj se natáhl koberec a křesla či židle, na nichž obvykle sedávali *Oberschlaraffové*, se přesunula na tento koberec. Všichni rytíři se museli dostavit v plné zbroji a se všemi řády, které kdy obdrželi, úřadující *Oberschlaraffe* oblékal slavnostní hermelínový plášť, říšský meč a všechny ostatní insignie, podobně i ostatní hodnostáři nosili všechny odznaky svých úřadů. Druzí dva *Oberschlaraffové* se vyzbrojili stejně jako ostatní rytíři jen helmou a šerpou.

Svátečně vystrojení rytíři utvořili od vchodu do sálu špalír k trůnu. U dveří stáli čestnou stráží zemani s halapartnami, neboť se samotného pasování účastnit nesměli. Začátek slavnosti ohlásil jako obvykle úřadující *Oberschlaraffe* tím, že nechal zaznít tantam a fanfáry. Na toto znamení se téměř všichni odebrali do předsálí a zpět se vraceli slavnostním pochodem za zvuků na klavír hraného schlaraffického marše. První se do sálu vrátil herold s vlajkonošem nesoucím vlajku, za nimi přicházeli rytíři seřazení do dvojic, dále purkrabí a číšník, oba stolníci, maršálové, poté tajná schlaraffická rada a

---

Das gelob' ich Euch für alle Zeiten!

¹¹⁴TAMTĚŽ; překlad autorka, v originále:

*Ich gelobe beim Uhu, Oho, Aha,
Dem Schirmer der Schlaraffia,
Ich gelobe bei Sonne, Mond und Sternen,
Dass ich mich nimmer will vom Recht entfernen.*

¹¹⁵ Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 16.

ceremoniář s kancléřem přinášejícím žezlo Uhu, Schlaraffické zrcadlo a texty přísah. Teprve po nich následovali všichni tři *Oberschlaraffové* přicházející pod baldachýnem, který nesli vybraní rytíři. Za nimi šel jeden panoš nesoucí vlečku hermelínového pláště úřadujícího *Oberschlaraffeho*. A jako poslední přiváděl vedoucí zemanů (*Junkermeister*) po dvojících zemany a panoše.¹¹⁶

Stejně jako pořadí v průvodu bylo přesně dané i rozestavení jednotlivých členů po místnosti podle jejich funkcí a hodností. Herold a vlajkonoš se měli postavit po obou stranách trůnu. U trůnu také stál číšník, *Adelsmarschall*, ceremoniář a kancléř. Říšský maršál zaujal své obvyklé místo u tamtamu. Ostatní hodnostáři spolu se všemi rytíři utvořili opět špalír od dveří k trůnu. Na trůnech seděli *Oberschlaraffové*, všichni ostatní v průběhu obřadu stáli.¹¹⁷

Když se všichni rozestavěli na svá místa, zeptal se úřadující *Oberschlaraffe Junkermeistera*, zdali jsou zemani skutečně připraveni na povýšení do stavu rytířského. *Junkermeister* odpověděl zpravidla kladně, jak se ostatně očekávalo. Poté se *Oberschlaraffe* zeptal ještě jednou každého zemana zvlášť a když se znovu dočkal kladné odpovědi, prohlásil pasování za zahájené. Nato odešli *Junkermeister* a zemani opět ze sálu, aby se *Oberschlaraffe* mohl zeptat ještě zbylých rytířů, jestli nemají nic proti pasování daných zemanů. Následovala opět fanfára a rány do tamtamu, kterými bylo dáno znamení pro *Junkermeistera* a zemany čekající venku, že se mohou vrátit zpět do sálu.¹¹⁸

Zde *Oberschlaraffe* nepřivítal již zemany, ale nové rytíře a kancléř předstoupil s Uhu, na něž noví rytíři přísahali následujícími slovy:

*„Přísahám při Uhu – Oho – Aha, schlaraffické trojici, ctít slad a chmel, bránit bednáři pokřtění, být stále šťastný a veselý v našem veselém spolku. Nebudu svévolně vynechávat (doslova flákat, pozn. autorky) schůze, a u nás budu zářit, své příspěvky budu předkládat včas, abych vám přidal ortel soudu, vždy se zúčastnit v žertu i vážnosti a nebudu si vám na nic stěžovat. To slibuji při Uhu, Oho a Aha, schlaraffické trojici.“*¹¹⁹

¹¹⁶ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 15 - 16; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 16 – 17.

¹¹⁷ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 16; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 17 – 18.

¹¹⁸ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 16 - 17; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 19.

¹¹⁹ Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Cermoniale*, s. 20. Překlad autorka, v originále: *Schwört beim Uhu – Oho – Aha, den Dreieinen der Schlaraffia, das Malz und den Hopfen zu ehren, dem Küfer das Taufen zu wehren, stets heiter und froh zu sein in unserem lustigen Verein. Nicht muthwillig die Sippung zu schwänzen, und sonstens auch bei uns zu glänzen, pünktlich den Beitrag zu entrichten, zu fügen Euch in den Spruch der Gerichten, am Scherz und Ernst stets theilzunehmen, und nicht Euch bloss zu nichts zu*

přičemž pasáž od svévolného vynechávání schůzí až do konce pomalu předříkával a všichni zúčastnění rytíři ji po něm opakovali.

Nato opět *Oberschlaraffe* vyzval pasovaného, aby poklekl, a třikrát jej lehce udeřil mečem ve jménu Uhu, Aha a Oho.¹²⁰ Pak ho políbil dvakrát na čelo a pomohl mu vstát. Zazněla další fanfára a rána do tamtamu a nový rytíř obdržel od zbývajících dvou *Oberschlaraffů* rytířskou helmu a šerpu, načež prošel špalírem zpět a zařadil se. Před trůn předstoupil *Adelsmarschall* a oznámil všem, jaké rytířské jméno si nově povýšený člen rytířského stavu zvolil.¹²¹ *Oberschlaraffe* mu k tomu popřál obvyklé schlaraffické přání všeho dobrého, tedy Lulu, a všichni rytíři zapěli píseň Aha číslo 4, jejíž text i obsah ale zůstává zahalen tajemstvím. Pak se všichni posadili na svá místa a během zbytku schůze přicházela kratší či delší děkovná řeč nového rytíře.¹²²

---

bequemen. Dies schwört beim Uhu, Oho und Aha, den Dreieinen der Schlaraffia!

¹²⁰ Schlaraffická „božstva“ – pozn. aut.

¹²¹ *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 19; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 20.

¹²² *Schlaraffenspiegel und Cermoniale a. U. 50. Das Ceremoniale*, s. 20; Ulrich VON HUTTEN, *Schlaraffen-Ceremoniale*, s. 21.

6. ČLENOVÉ BUDOVICIE

Spolek v Českých Budějovicích tvořilo nejčastěji přibližně 20 – 30 členů,¹²³ kteří pocházeli většinou ze středních vrstev společnosti. Za téměř půlstoletí existence spolku se jich v budějovickém hradě vystříдалa jistě pěkná řada. Mezi prvními budějovickými schlaraffiky byli, jak už víme, lékař Karl Marouschek von Maroo, dirigent Jaroslav Jungmann a soukromník Alexandr Kopperl. Mezi zakladatele Budovicie však patřili i další.

Na první schůzi bylo mimo rytířů jmenováno i pět panošů – panošem číslo 1 se stal profesor August Gothmann, číslo 2 obdržel Silvester Windspach,¹²⁴ vlastník obchodu s hračkami, šicími stroji a mechanickými a optickými nástroji a přístroji na tehdejší Ringplatzu,¹²⁵ tedy hlavním budějovickým náměstí, dnes náměstí Přemysla Otakara II. Pod číslem 3 byl znám Franz Heim, číslem 4 byl soukromník Alexander Kopperl, pozdější baron *Pumpus der Halbelockte*, tehdy písař a tedy i autor citovaného zápisu. Prozatím poslední číslo 5 dostal další obchodník z „Rynku“, jak se někdy náměstí říkalo, M. Fuchs.¹²⁶ O deset let později již jako rytíř *Reinecke der Strebsame (Reinecke Snaživý)* zastával také funkci strážce pokladu.¹²⁷

Ze známých členů můžeme jmenovat například čtyři lékaře – Eduard Arnstein ordinoval na náměstí v domě U Tří kohoutů (dnes součást hotelu Zvon) a Samuel Krása v Široké ulici číslo 34. Oba pracovali ještě v roce 1904. Před nimi Schlaraffii prošli ještě několikrát zmíněný doktor Marouschek von Maroo a Gustav Hesky. Doktor Arnstein přijal jméno inspirované pravděpodobně svým povoláním *Adebar der Hilfreiche* (Ade znamená německy sbohem, přípona –bar naznačuje schopnost, takže volný překlad by zněl *Ten, který může dát sbohem Plný pomoci*). Krása nesl těžce přeložitelnou přezdívku *Sakra de Sulameh*, kterou snad mohla získat, pokud často klel. K tomu zastával úřad dvorního blázna. Poslední z lékařů, Gustav Hesky, rytířským jménem Philemon von Meidlingau (česky téměř stejně Filemon z Meidlingau) pak proslul jako dvorní básník.

Mimo doktorů medicíny prošli spolkem v Českých Budějovicích i někteří doktoři práv. Někdejšímu schlaraffickému říšskému maršálovi Rudolfu Grünbergovi se říkalo

---

¹²³ Přesnější počty pro některá léta v grafu č. 2 v příloze – pozn. aut.

¹²⁴ SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6.

¹²⁵ Václav KUDRNÁČ, *Úplný adresář hejtmanství českobudějovického. Soudní okresy Česko-Budějovický, Hlubocký, Lišovský, Trho-Svinenský a veškeré politické obce a osady*, Turnov 1904, s. 82, 98, 122.

¹²⁶ SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 6.

¹²⁷ *Stammrolle*, s. 95.

Notnagel der Paragräfliche (doslova a do písmene *Nouzová skoba Zparagrafovaná*) a ceremoniáři Ludwigu Weilovi latinsko – německo – česky *Quod der böhmische Lev* (*Co český lev*). Nejznámějším ze schlaraffických právníků se stal Anton Jaksch, někdy psaný česky Antonín Jakš, ač jej vždy považovali za Němce, který byl velice aktivní veřejně činnou osobou. v době starostování Josefa Tascheka, mimochodem též schlaraffika, se stal Jaksch členem městské rady.¹²⁸ Mimo to zasedal i v německé c. k. okresní školní radě¹²⁹ a po vyhlášení samostatného Československa, kdy odstoupilo celé obecní zastupitelstvo, se dostal i do nově zvolené správní komise ve funkci náměstka.¹³⁰

Dalším pro město významným schlaraffikem byl Mathias Koch neboli prakticky nepřeložitelný *Raddar der Kneippinger, dědičný pán na Würishofenu*. Koch patřil mezi zástupce měst v okresním zastupitelstvu a byl i členem zastupitelstva obecního.¹³¹ Dále řídil c. k. německé vyšší gymnázium a soukromý německý ústav pro výchovu učitelů s právem veřejnosti, kde byl i členem kuratoria.¹³² Matyáše Kocha, jak se někdy česky píše, je možno nalézt i v seznamu čestných občanů města Českých Budějovic, kterým se stal roku 1902.¹³³

Učitelů docházelo na setkání také více. Mezi nimi třeba i učitel na měšťance Anton Watzl, známý jako *Spervogel der Fiedler* (*Oštěpový pták Hudlař*).¹³⁴ Ředitel německých škol rolnické, hospodyňské a mlékařské a také školy lesnické¹³⁵ Rudolf Richter zase dostal jméno podle svého působiště *Rübo der blonde Blaubart*¹³⁶ (*Rübe* je německy řepa, takže jméno by se překládalo pravděpodobně *Řepák* nebo *Řepník blond'atý Modrovous*). Podobně jako v případě učitelů i nejrůznějších obchodníků docházelo více. Kromě pánů Fuchse, Windspacha a Wehleho se schlaraffikem stal i Emanuel Förster, obchodník s rybami,¹³⁷ zároveň ale též osoba veřejná – působil jako náhradík za III. sbor obecního zastupitelstva.¹³⁸ Förster přijal jméno *Bik vom Brettl* (*Dvojitý z kabaretu*) a označoval se za svobodného pána.¹³⁹

Schlaraffici vykonávali nejrůznější povolání – mimo lékařů, právníků, obchodníků a

---

¹²⁸ Václav KUDRNÁČ, *Úplný adresář*, s. 42.

¹²⁹ TAMTÉŽ, s. 54.

¹³⁰ František RADA, *Když se psalo T. G. M.*, České Budějovice 1992, s. 46 – 50.

¹³¹ Václav KUDRNÁČ, *Úplný adresář*, s. 35, 42.

¹³² TAMTÉŽ, s. 49 – 50.

¹³³ Jiří CHOJKA, *Čestní občané města Českých Budějovic*, České Budějovice 1998.

¹³⁴ *Stammrolle*, s. 95.

¹³⁵ Václav KUDRNÁČ, *Úplný adresář*, s. 51.

¹³⁶ *Stammrolle*, s. 95.

¹³⁷ Václav KUDRNÁČ, *Úplný adresář*, s. 115.

¹³⁸ TAMTÉŽ, s. 42.

¹³⁹ *Stammrolle*, s. 95.

úředníků se v seznamech vyskytli třeba i mlynářský mistr a krupař Wenzel či česky Václav Bitzan jako rytíř *Weissmantel II. Der Schweminger (Bílý kabát II. Naplavenina)*¹⁴⁰ nebo fotograf Theodor Bartel – dvorní básník *Licht van der Platten*¹⁴¹ (jméno asi získal právě podle svého povolání, protože znamená *Světlo z desky*).

V neposlední řadě se členy stávali také někteří důstojníci z budějovické vojenské posádky. V seznamu z roku 1898 jsou vypsáni dokonce hned čtyři. Genreálmajor Dominik Giano je zde uveden jako *Moresca der Gerechte (Moreška Spravedlivý)*, poručíci Karl Klinkosch a Georg Sobička jako *Koksche (Kokeš)* a *Jörg der Vielversprechende (Jörg Mnohoslibující)*, a nadporučík Albert Koch jako panoš číslo 105.¹⁴² Nastala tedy značně absurdní situace, kdy poručík byl nadřizen nadporučíkovi, neboť byl už zemanem, zatímco nadporučík coby panoš neměl ještě ani jméno.

Část schlaraffiků v Českých Budějovicích navštěvovala také setkání jiných, převážně německých spolků. Někteří byli dokonce členy vážněji pojatých společností. Do většiny budějovických německých spolků patřil třeba starosta Josef Taschek, který dokonce jeden z nich založil – šlo o Čechy dosti neoblíbený *Deutscher Böhmerwaldbund*. V *Böhmerwaldbundu* se členem stal i dirigent Jaroslav Jungmann, autor spolkové hymny a mnoha dalších textů i hudby.¹⁴³ Jungmann se coby kapelník účastnil také schůzí více spolků – kromě *Böhmerwaldbundu* patřil ještě do německého *Musikvereinu* a byl i sbormistrem sboru ostrostřelců.¹⁴⁴ A do *Böhmenwaldbundu* patřil zcela jistě minimálně ještě jeden schlaraffik, kterým byl vlastník knihtiskárny Leopold Maura,¹⁴⁵ jinak rytíř *Schuszl der Verdruckte (Útek Vytištěný)*.¹⁴⁶ Posledním schlaraffikem, o kterém víme, že patřil ještě jinam než do Schlaraffie, byl Josef Haas, předseda Českobudějovického spolku obchodníků.¹⁴⁷

---

¹⁴⁰ TAMTÉŽ; Václav KUDRNÁČ, *Úplný adresář*, s. 100.

¹⁴¹ *Stammrolle*, s. 94.

¹⁴² TAMTÉŽ, s. 94 – 95.

¹⁴³ http://www.kohoutikriz.org/data/w_jungm.php.

¹⁴⁴ TAMTÉŽ.

¹⁴⁵ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 90.

¹⁴⁶ *Stammrolle*, s. 94.

¹⁴⁷ Kolektiv autorů, *Encyklopedie*, s. 133.

7. ZÁVĚR

O Schlaraffii by jistě bylo možno napsat ještě mnoho stran, jen už by to nebyly dějiny Budovicie, ale i ostatních jednotlivých spolků, z nichž se mnohé dodnes scházejí na *Sippungu* v *Uhutag*, aby si popřály *Lulu* a z poháru *Aha* připili na počest *Uhu*, přičemž se oslovují rytířskými jmény.

Ve své práci jsem se pokusila jeden z takových spolků, byť zaniklý před sedmdesáti lety, a část jeho dějin. Položila jsem si přitom několik otázek a doufám, že jsem na ně dokázala nalézt odpověď. Jednou z otázek bylo, nakolik se Schlaraffia lišila od ostatních, vážně míněných sdružení v Českých Budějovicích. Myslím, že by se dalo odpovědět i jediným slovem – dost. Spolek se skutečně značně odlišoval od ostatních, ve kterých se scházeli Češi nebo Němci, v 80. letech 19. století už málokdy obojí, aby se proti sobě navzájem poštváli.¹⁴⁸ Další sdružení se věnovala také zcela vážně míněným činnostem – tělovýchovná pěstovala sport a turistiku, pěvecká zpěv a podobně. Členy těchto vážných spolků byli samozřejmě i někteří významní budějovičtí Němci včetně některých (pravděpodobnější je spíš většina) schlaraffiků.

Tím se ukázala i odpověď na další otázku, zda se členové zcela apolitické a čistě humorně laděné společnosti účastnili i setkávání jiných spolků či zda byli jejich členy. Ano, byli.

A posledním důležitým dotazem zůstává, proč to vlastně dělali. Proč se často úctyhodní pánové zralého věku včetně starosty města každý týden setkávali, aby si hráli na rytíře, legračně se oblékali a pokřikovali kolem sebe a na sebe *Lulu* a *Uhu*? Snad se příliš neodchýlím od pravdy, když předložím tvrzení, že si chtěli odpočinout od úřadů a jiných náročných povolání ve společnosti, kde se, na rozdíl od těch ostatních, nemluvílo o náboženství, politice a podobně vážných záležitostech. Mohli si tam dát pivo s přáteli a ještě se u toho dobře bavit. Mělo to i nespornou výhodu, že pokud schlaraffik zavítal do neznámého města, kde byli všichni cizí a nikoho tu neznal, ale nacházela se tu Schlaraffia, mohl mít jistotu, že alespoň tady se mu dostane přátelského uvítání.

---

¹⁴⁸ Vzájemná řevnivost panovala např. mezi německým spolkem *Deutscher Böhmerwaldbund* a českou *Národní jednotou pošumavskou*, více František RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 112.

8. POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA

8.1 NEVYDANÉ PRAMENY

Státní okresní archiv (dále SOkA) České Budějovice, Šlarafie.

SOkA České Budějovice, Josef Taschek, inv. č. 14 sign. IV/4 – Schlaraffia.

8.2 VYDANÉ PRAMENY

DRASAL DER GLOCKENTHURM, *Chronica Allschlaraffiae*, Prag 1597 (=1897).

HUTTEN, Ulrich von, *Schlaraffen-Ceremoniale nach den ältesten Urkunden*, Prag b. r.

KUDRNÁČ, Václav, *Úplný adresář hejtmanství českobudějovického. Soudní okresy Česko-Budějovický, Hlubocký, Lišovský, Trho-Svinenský a veškeré politické obce a osady*, Turnov 1904.

PARSIFAL MIT DEM KOCHLÖFFEL – QUELL DER GEMÄLTZTE, *Derer Schlaraffen Lieder*, b. m. 1595 (=1895).

RADA, František, *Když se psalo c. k.*, České Budějovice 1965.

RADA, František, *Když se psalo T. G. M.*, České Budějovice 1992.

Schlaraffenspiegel und Ceremoniale, Prag b.r.

Stammrolle der Schlaraffenreiche des Erdballes, Prag 1598 (1898).

ZWILLING, D. R., *Schlaraffia: Der Bund Allschlaraffia, dessen Geschichte, Einrichtungen, Bräuche, Verfassung, Wesen und Zweck, Schlaraffia im Weltkriege*, b. m. 1918.

8.3 LITERATURA

COHEN, Gary B., *Němci v Praze 1861 – 1914*. Praha 2000.

Encyklopedie Českých Budějovic, České Budějovice 1998.

FRANĚK, Čestmír, *Málo známé dekorace Schlaraffie*, Merkur Revue 5, 2003, s. 31 – 32.

HAJN, Ivo, *Česko-německé vztahy v Českých Budějovicích na přelomu 19. a 20. století*, in: *Národnostní problémy v historii měst*, Prostějov b. r., s. 97-102.

HRDÝ, Josef, *Spolek Schlaraffia, jeho charakter a symbolika*, *Genealogické a heraldické informace* 1 – 4, 1989, s. 6 – 13.

CHVOJKA, Jiří, *Čestní občané města Českých Budějovic*, České Budějovice 1998.

- CHVOJKA, Jiří, *Město pod černou věží. Vyprávění z historie Českých Budějovic*, České Budějovice, 1992.
- JOHN, Miloslav, *Čechoslovakismus a ČSR 1914 – 1938*, Beroun 1994.
- KING, Jeremy, *Budweisers into Czechs and Germans : a local history of Bohemian politics, 1848-1948*, Princeton 2002.
- KOVÁŘ, Daniel, *Budějovice před sto lety*, České Budějovice 2000
- KOVÁŘ, Daniel - KOBLASA, Pavel, *Ulicemi města Českých Budějovic. Názvy českobudějovických veřejných prostranství v minulosti a dnes*, České Budějovice 2005.
- KŘEN, Jan, *Konfliktní společenství*, Toronto 1989.
- LAŠŤOVKA, Marek – LAŠŤOVKOVÁ, Barbora – RATAJ, Tomáš – RATAJOVÁ, Jana – TRÍKAČ, Josef, *Pražské spolky. Soupis pražských spolků na základě úředních evidencí z let 1895 – 1990*, Praha 1998.
- MÜLLER, Wolfgang a kol., *Duden. Německý výkladový slovník s českými ekvivalenty*, Praha 1993.
- PECHA, Miloslav, *K činnosti české a německé politické reprezentace v Českých Budějovicích před 1. světovou válkou*, JSH 47, 1978.
- SEIBT, Ferdinand, *Německo a Češi. Dějiny jednoho sousedství uprostřed Evropy*, Praha 1996.
- Schlaraffia Krummavia*, Krummau 74 (=1933).
- SPEEMAN, W. (ed.), *H. Sachs ' Werke. Erster Teil*, Berlin – Stuttgart b.r.
- WALKO, Karl, *Schlaraffia*, Prag 1936.
- WONESCH, Wenzel, *Deutsche Liedertafel in Budweis 1856-1926. Ein geschichtlicher Rückblick*, Budweis, 1926.

8.4 INTERNET

www.schlaraffia.org

www.kohoutikriz.org

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: *Ukázka z básnického umění schlaraffiků. Převzato z knihy Schlaraffia Krummavia. (Celá hymna má celkem 5 slok, zde je uvedena pouze první z nich - pozn. aut.)*

Schlaraffenhymne

Melodie: Rheinlied von Peters

Text: Ritter Raspler

Strömt herbei Schlaraffenschaaren,
laut zu preisen uns'ren Bund!

Wer will echte Lust erfahren
auf dem weiten Erdegrund,
nur Schlaraffia kann sie geben,
nur Schlaraffia ganz allein!

Drum Schlaraffia sollst du leben,
und sollst laut gepriesen sein!

Drum Schlaraffia sollst du leben,
und sollst laut gepriesen sein!

Schlaraffická hymna

Hudba: Rheinlied von Peters

Text: rytíř Raspler

Pojďte sem, davy schlaraffiků,
hlasitě chválit náš spolek!

Kdo chce zakusit pravou radost
na širém světě,
tomu ji může dát jen Schlaraffia
jen a jedině Schlaraffia!

Proto ať žije Schlaraffia
a ať je hlasitě velebena!

Proto ať žije Schlaraffia
a ať je hlasitě velebena!

Příloha č. 2: *Tvorba českobudějovických schlaraffiků. Převzato ze zpěvníku Derer schlaraffen Lieder a knihy Schlaraffia Krummavia.*

Budovicia´s Wahlspruch

*Melodie: Marquis Škopiček der
Böhmische Mozart*

Text: Graf Brehm von der Curbalz

Dein Wahlspruch ist, Du holde Braut,
den Du Dir hast gewählt!

Wir Alle, die wir Dich erschaut,
wir hab´n uns Dir vermählet:

R: In Ewigkeit! In Ewigkeit,

in Schmerz und Lust, in Freud und
Leid,

Ihr Brüder, immer einig, Ihr Brüder,
immer einig!

Für ewig unerschütterlich
auf Felsengrund gestützt
steht uns´re Burg, und ritterlich
wird sie von uns geschützt.

R:

Der Felsen heisst Schlaraffenherz,
für Edles nur empfänglich!
Schlaraffengeist strebt himmelwärts,
verachtend, was vergänglich.

R:

Heslo Budovicie

*Hudba: markýz Škopiček der
Böhmische Mozart*

Text: hrabě Brehm von der Curbalz

Tvé heslo je, milá nevěsto,
jaké sis vybrala!

My všichni tobě se ukazující,
jsme se ti zaslíbili.

R: Na věčnost! Na věčnost,

v bolesti i radosti, ve veselí i žalu,

bratři, vždy jednotní, bratři, vždy
jednotní!

Navždy neochvějně

na opevněné skále

bude stát náš hrad a rytířsky

jej budeme bránit.

R:

Skála se jmenuje srdce schlaraffika,
přístupná je jen urozeným!

Schlaraffický duch směřuje k nebesům
a opovrhuje pomíjejícím.

R:

Příloha č. 3: *Další budějovická píseň. Převzato z Derer Schlaraffen Lieder.*

Ein munteres Marschlied

*Text und Melodie: Marquis Škopiček
der böhmische Mozart*

*Nach Verlesung des letzten Sendboten
beginnt der Kanzler mit der fungierenden
Herrlichkeit.*

Solo: Der Kanzler: Herrlichkeit!

*Der fungierende Oberschlaraffe: Was
gibt's?*

Der Kanzler: Ich bin fertig!

Chor: Drum jetzt frisch,

Haut am Tisch,

Dass die Sippung kriegt an' Ton;

Styx, jetzt schnell,

Frischen Quell,

Hab' verdient ihn lange schon.

Selbst ein Knapp'

Wird ganz schlapp,

Und die Pilger schlafen ein.

D'rum „Uhu,“

Dir Lulu!

Stimmet ein!

Die Gläser alle rasch zur Hand,

Das ist ja allbekannt

In dem Schlaraffenland',

Es woll'n bei einer Sippung sein

Auch uns're Kehlen nicht ganz

ungetröstet sein.

Es klingt ein Lied erst dann recht hell,

Wenn uns ein guter Quell

Gelabet Leib und Seel',

Čilý marš

*Text a hudba: markýz Škopiček der
böhmische Mozart*

*Po představení posledního posla
začíná kancléř s úřadujícím*

Oberschlaraffem.

Sólo: Kancléř: Vašnosti!

Úřadující Oberschlaraffe: Co se děje?

Kancléř: Mám hotovo!

Sbor: Proto nyní svižně

kůži na stůl,

aby dostala schůze správný zvuk;

slouho, rychle

čerstvé pivo.

Však už si ho zasloužíme.

Dokonce i panoš

už umdlívá a poslové usínají.

Proto „Uhu,“

tobě Lulu!

Zpívejte dokola!

Sklenice rychle do ruky,

jak je všem známo,

v zemi spáčů.

Chce být při schůzi

také naše hrdlo a nevyschnout.

Píseň zní správně

teprve s dobrým pivem.

Posilní se tělo i duše,

pak sama od sebe přijde zábava.

Dann kommt Humor von selbst dazu,
Dann kommt Humor von selbst
dazu, Und solche Sippungen die liebet
selbst Uhu.

Schlaraffiade,
Uhu wie fade,
Man darf nicht froh und munter sein,
Nicht einmal herzlich „Lulu“ schrei'n!
Der Kantzellare
Bringt faule Waare
Und uns wird bang,
Dauert die G'schichte gar zu lang'.
Der Reichsschatzmeister
Wird immer dreister,
Er sagt, barappen ist die Pflicht,
Doch ob man's hat, das fragt er nicht,
Und für das Blechen,
Sich ihm zu rächen,
Gibt's Mittel kein's,
Als höchstens das, man pfeift ihm ein's.

*Die Melodie des 1. Theiles wird
gepfiffen und hiezu Schläge am Tisch wie
im Anfange bis zu den Worten „Stimmet
ein!“*

Den Herrlichkeiten trinket zu
Mit dreifachem „Lulu“,
Sie sind uns stets „tabu“,
D'rum soll selbst in dem Liede mein
Auch nichts respectwidriges
aufzufinden sein.

„Lulu! Lulu! Lulu!“

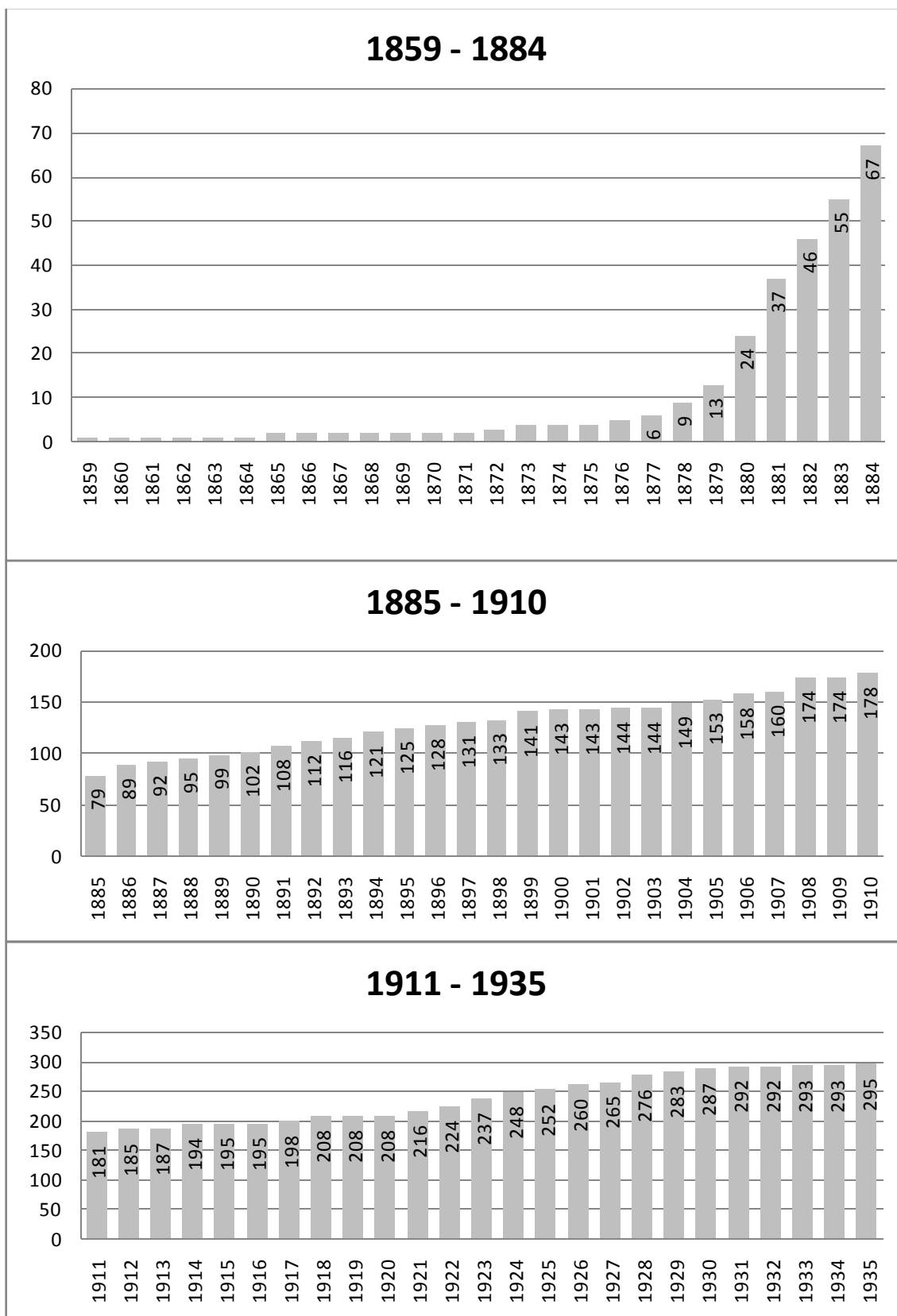
Pak přijde sama od sebe zábava a
taková setkání miluje i sám Uhu.
Schlaraffiáda,
Uhu, jak nudná.
Jeden nesmí být veselý ani čilý,
ani srdečně volat „Lulu“!
Kancleř
přináší nudu
a nám je úzko,
když to trvá moc dlouho.
Správce pokladu
je ještě horší.
Říká, že je to jeho povinnost,
ale jestli člověk má, to se neptá.
A za placení (doslova klopení peněz –
pozn. aut.)
se mu pomstíme.
Až nebudou peníze,
jednu mu střelíme.

*Melodie 1. dílu se píská a k tomu se
tluče do stolu jako na začátku až do slov
„Zpívejte dokola!“*

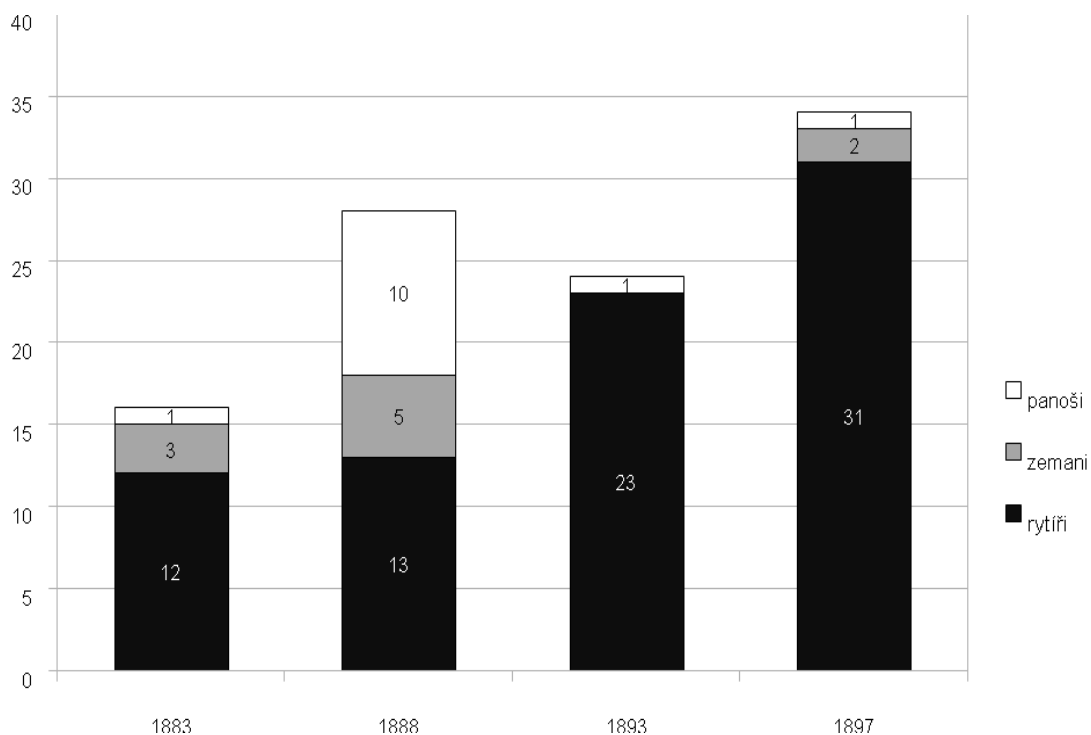
Vašnostové, připijte
s trojím „Lulu“,
Jste pro nás pořád „tabu“
Proto nehledejte v té mé písni
nic proti vám.
„Lulu! Lulu! Lulu!“

SCHLARAFFICKÝ VÝRAZ	DOSLOVNÝ PŘEKLAD, POKUD EXISTUJE	VÝZNAM
Quell	pramen	pivo
Lethe	hlína, bláto	víno
Burgfrau	hradní paní	manželka
Burgfräulein	hradní slečna	dcera
Burgschreck	hradní běs	tchyně
Sippung	cháskování	zasedání
Schlaraffiade	-	první zasedání v měsíci
Blitzogramm	-	telegram
Mammon	mamon	peníze
Humpen	korbel	sklenice
Clavicibulum	-	klavír
Seufzerholz	naříkavé dřevo	housle
Minneholz	dřevo lásky	kytara
Quasselstrippe	-	telefon
Benzinross	benzínový oř	auto
Benzinelephant	benzínový slon	autobus
Benzinosele	benzínový osel	motorka
Uhubaum	strom Uhu	vánoční stromek
Uhuversum	-	vesmír
Lunte	lunt	doutník
Luntette	-	cigareta

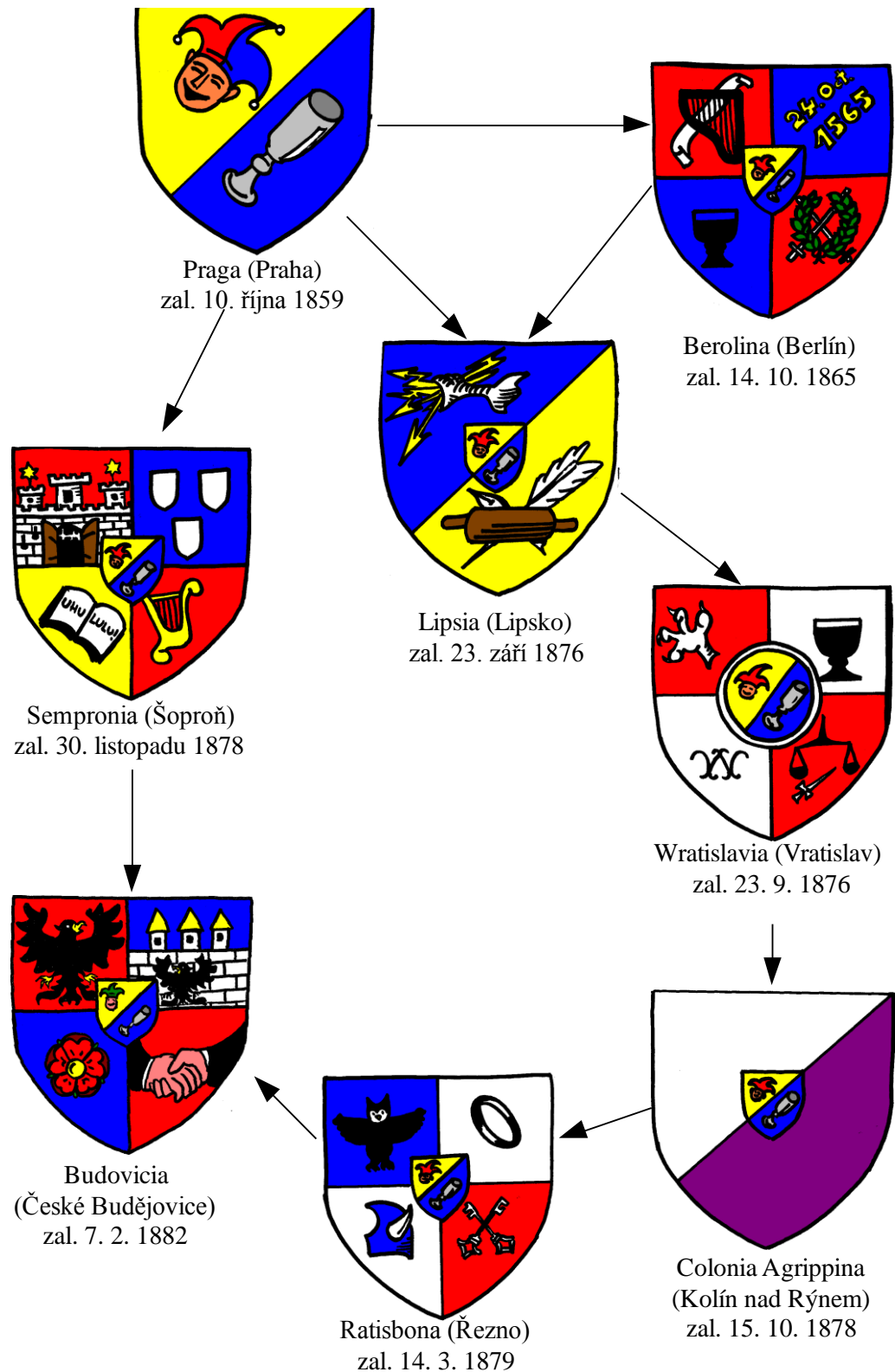
Tab. 1: *Slovník nejzajímavějších výrazů schlaraffické řeči.*
Vybráno z <http://www.schlaraffia-berolina.de/gaeste/latein.html>.

Graf 1: Vzrůstající počet místních schlaraffických spolků v letech 1859 – 1934.

Graf 2: Počet členů českobudějovické Schlaraffie v prvních letech činnosti spolku (1883 – 1897). Údaje pro léta 1883, 1888 a 1893 pochází z Všeschlaraffické kroniky, rok 1897 je zpracován podle tehdejší Stammrolle, všeschlaraffického seznamu vydávaného pravidelně pražským spolkem.

Obr. 1: Zjednodušené filiační schéma zakládáných spolků. Znaky namalovány podle Stammrolle der Schlaraffenreiche des Erdballes. *Schlaraffia Colonia Agrippina* používala a používá místo purpurové barvy zelenou, do knihy se patrně vloudila chybička - pozn. aut.

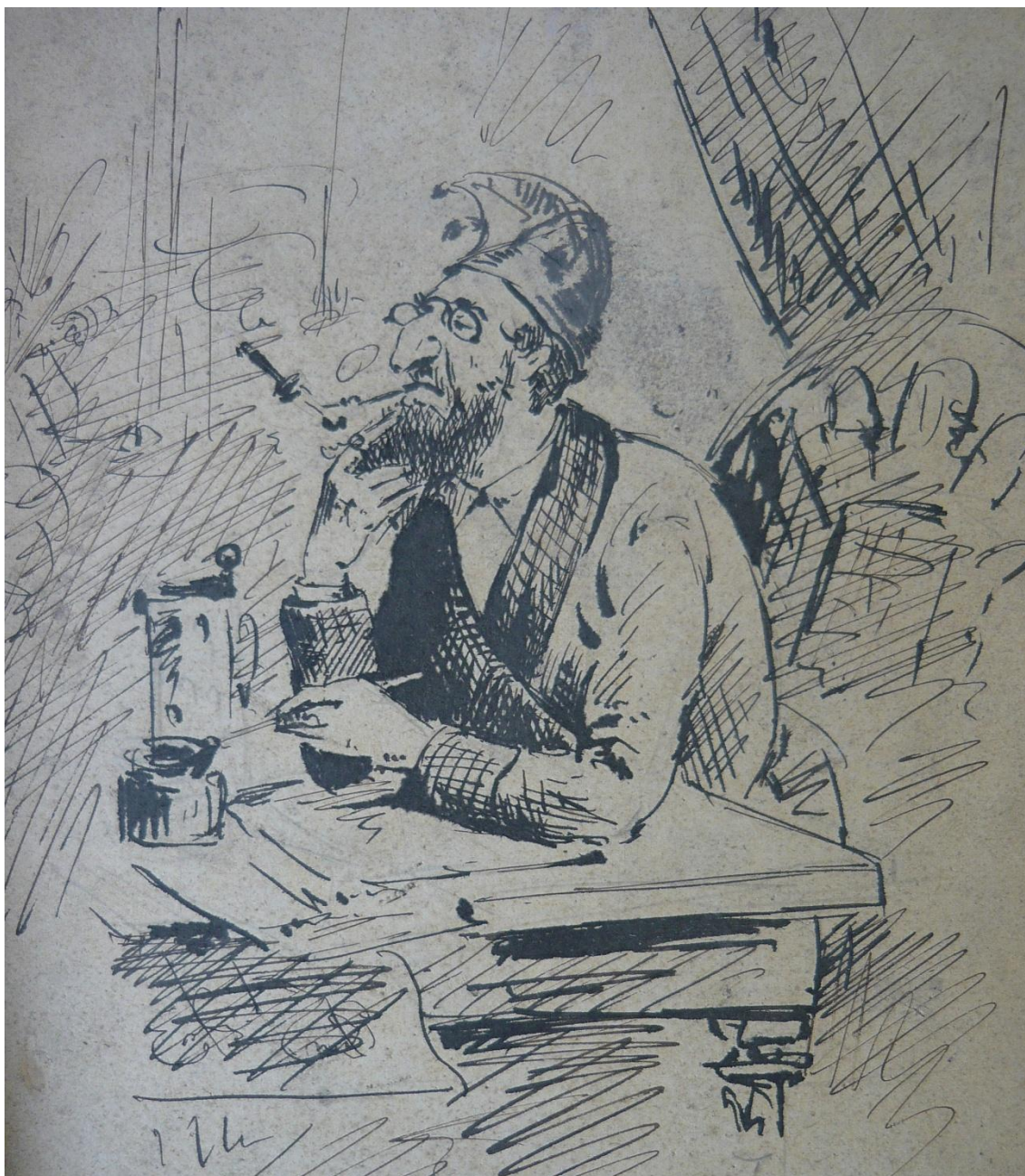
Obr. 2: Hlavičkový papír českobudějovické Schlaraffie s místním znakem – čtvrceným štítem se srdečním, jenž nese znak pražské Schlaraffie. V první čtvrti se nachází v červeném poli orlice, ve druhé čtvrti v modrém poli stojí hradební zeď se třemi věžemi. Před hradbou je zobrazena další orlice. Ve třetí čtvrti je v modrém poli pětistá červená růže a ve čtvrté čtvrti jsou na červeném poli dvě stisknuté ruce.

SOkA České Budějovice, Šlaraffie, inv. č. 7.

Obr. 3: Schlaraffia jako antická bohyně ve schlaraffické „zbroji“ - čepici se třemi cípy, se šerpou a pláštěm. V pravé ruce nese desku se schlaraffickým heslem *In arte voluptas* – V umění je krása, na které sedí sova zastupující zde schlaraffické božstvo Uhu, a v levé ruce drží pohár jistě lákavého moku jako symbol nejčastější náplně schlaraffických setkání.

Foto převzato z knihy D. R. Zwillinga *Schlaraffia*.

Obr. 4: Portrét neznámého schlaraffika, snad zapisovatele na schlaraffickém setkání s nezbytnou „helmou“ na hlavě. Autor kresby není znám, pravděpodobně se jedná o dalšího českobudějovického schlaraffika.

SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.

Obr. 5: Sova s orlím ocasem a schlaraffickou čepicí z tištěného pořadníku úřadů a hodností schlaraffiků v Českých Budějovicích.

SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.

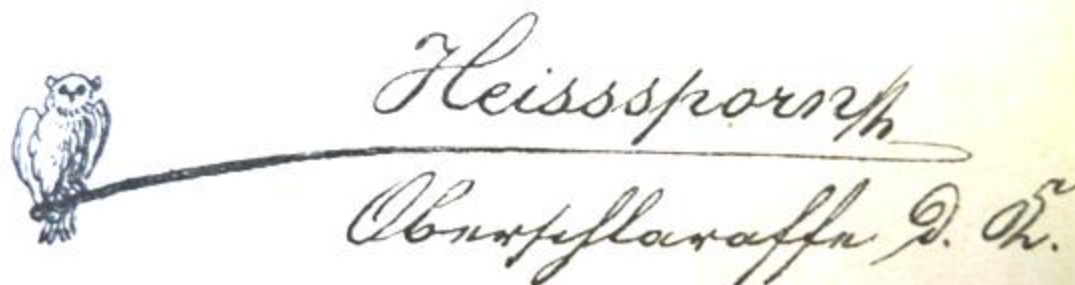

Obr. 6, obr. 7: Sova ztvárněná jako Uhu, schlaraffické božstvo „Uhuversa“, jak schlaraffici nazývali vesmír (německy Universum).

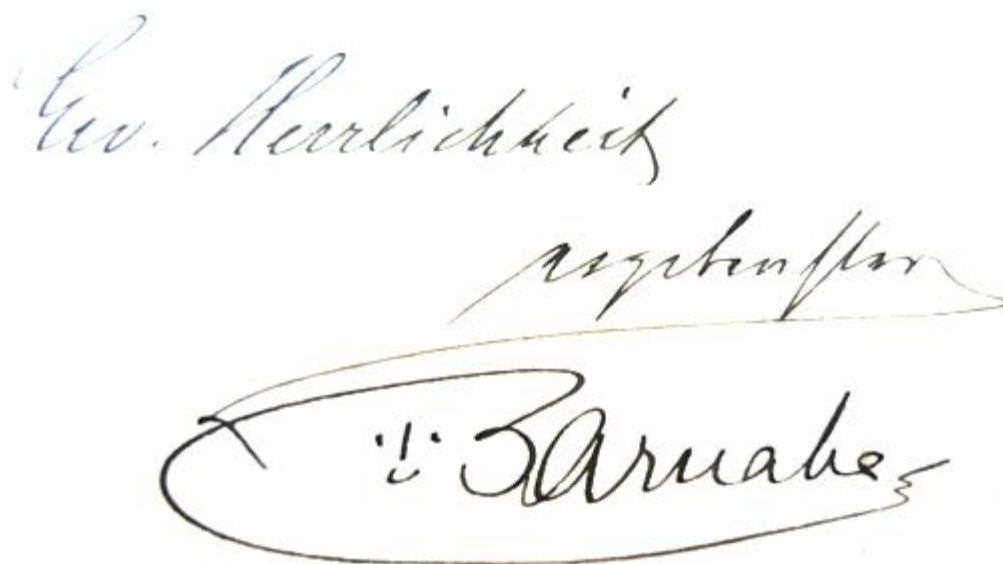
SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.

Obr. 8: *Naturalističtější pojeté zobrazení sovy, jaké se používalo častěji. Z tištěného programu návštěvy českobudějovických schlaraffiků u Schlaraffie Vimarie v německém Výmaru. SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.*

Obr. 9: *Podpis českobudějovického Oberschlaraffeho, barona Heiszporna de la salva venia (volně přeloženo Horká hlava z příchozí salvy, v mimoschlaraffickém životě asistent c. k. živnostenského inspektora Rudolf Tomaschek) - důkaz, že se schlaraffici ve svých dopisech neomezovali jen na strohé psaní a neomezovali ani své výtvarné vlohy... SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.*

Obr. 10: *... a pokud je neměli, vystačili si s jakýmisi předchůdci dnešních „smajlíků“. Podpis zanechal 31. 1. anno Uhu 48, tedy 31. ledna 1907, kanclář Schlaraffie Prahy Barnabas der Steinreiche (Barnabáš Bohatý na kamení, jinak pražský obchodník Anon Weiße).*

SOkA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.

Obr. 11: „V upomínku na 26. 3. a. U. 45.“ Ručně malovaná upomínková pohlednice, kterou si přivezli schlaraffici ze zmíněné návštěvy ve Výmaru v březnu 1904. Sova je opět zobrazena jako božstvo a nese ve spárech znaky spolků v Českých Budějovicích v popředí a ve Výmaru vzadu. Mezi podpisy jsou k nalezení rytíři Holofernes das Universalgenie, Pumpus der Halbelockte, Tous – Lieux von der Gleiden, Weissmantel II. der Schweminger a Skopitschek der böhmische Mozart (někdy přepisován česky jako Skopiček) z Českých Budějovic. Z ostatních lze identifikovat dva rytíře. Prvním je maršál VaBank der Lustige z Schlaraffie Colonie Castellum Albiense (VaBank Veselý, pravým jménem Igo Ignaz Wessely z Litoměřic) a za podpisem Drah'ma by se snad mohl skrývat rytíř Drama der Spektralige ze Schlaraffie Salzungie (běžně se jmenoval Hermann Hoffmann a byl doktorem filozofie, Salzungia je dnešní Bad Salzungen poblíž německého Eisenachu).

SOKA České Budějovice, Šlarafie, inv. č. 7.

Obr. 12: *Jaroslav Jungmann (1844 – 1905) čili rytíř Skopitschek der böhmische Mozart.*

Fotografie převzata z Kohoutího kříže.

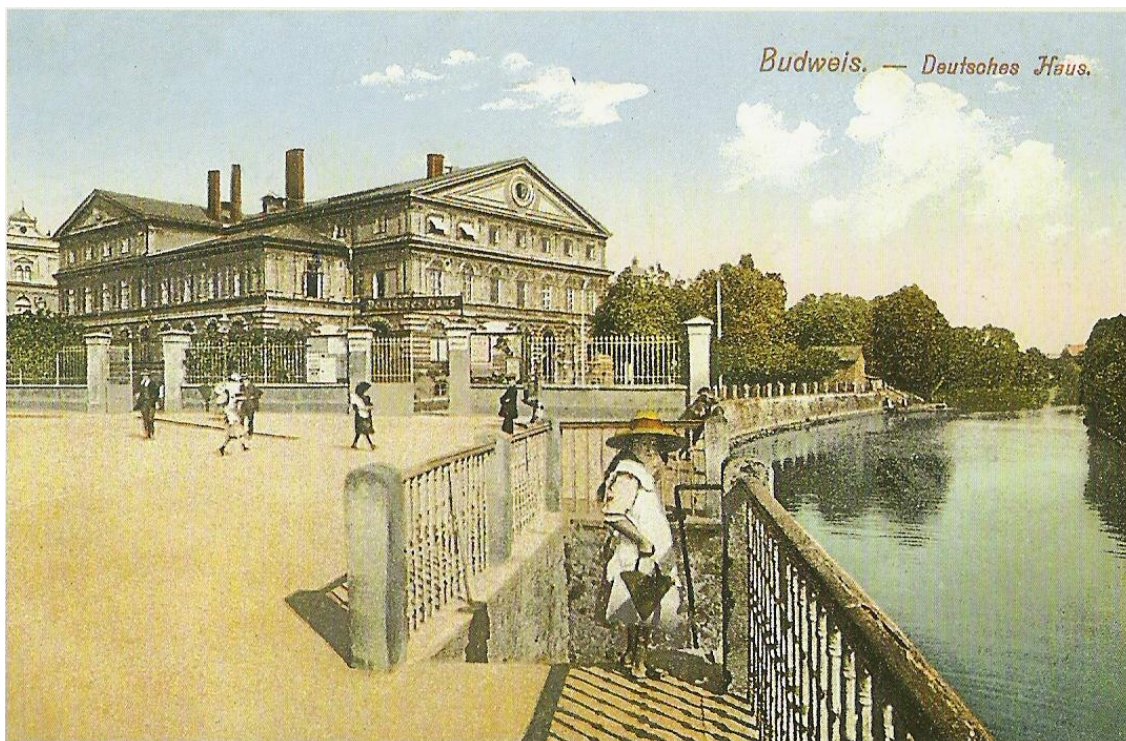
Obr. 13: *Josef Haas (1827 – 1908) neboli rytíř Marasquin der Vercyankanalisierte.*

Fotografie z Encyklopedie Českých Budějovic.

Obr. 14: *Josef Taschek (1857 – 1939) jinak Bruno der Stänkerer, Ritter von Zwetschkenfels.*

Foto z Kohoutího kříže.

Obr. 15: Schlaraffický hrad Teutoburg an der Maltzsch čili Německý spolkový dům čili bývalý „Armáďák“ čili dnešní kulturní dům Slavie.
Karel Pletzer, Album starých pohlednic. Českobudějovicko, Liberec 2001.

Obr. 16:
Rytířský sál v Teutoburgu. Zde se přes půl století mezi lety 1883 až 1939, kdy byla Schlaraffia nařízením říšského protektora ze dne 17. června rozpuštěna, každý týden scházeli českobudějovičtí schlaraffici, jedli, pili, hodovali a hlavně se výborně bavili. Převzato z Encyklopedie Českých Budějovic.